

GOSPODARSTVO

TRGOVINA * FINANCE * INDUSTRIJA * OBRT * KMETIJSTVO

LETO VI. ŠT. 130

TRST, 12. SEPTEMBRA 1952

CENA LIR 20

Nikar novega mrtvega kota!

Italija hoče za vsako ceno našo kožo. Ker je danes že povsem jasno, da se je stari trostranski predlog zahodnih sil (ZDA, Anglije in Francije), po katerem naj bi se Svobodno tržiško ozemlje kratko malo priključilo k Italiji, preživel — med tem časom se je namre: dvignil pomen Jugoslavije na svetovni sahnici — skusa zdaj rimska diplomacija doseči namen po ovinkih. Mirotvorno pogodbo bi rada razbila s plebiscitom (ljudskim glasovanjem); pri tem računa na oporo neobveščene svetovne javnosti, ker je na prvi pogled že sama ideja plebiscita prikupno demokratično sredstvo za reševanje važnih sporov.

Samo navidezni bi se mogli odločiti za takšno rešitev. Najprej naseljenost množice svojih ljudi na nekem ozemlju in 25 let strahovite domače prebivalstvo — da ne govorimo o večstoletnem gospostvu italijanskega meščanstva v Istri — potem pa razpiše ljudsko glasovanje, in sicer se pod geslom Italija ali Jugoslavija, neupoštevajoč avtonomistično razpoloženje Tržačancv.

Toda kot gospodarski list nas ne zanima toliko politična stran vprašanja priključitve Trsta k Italiji. Hoteli bi se enkrat opozoriti odgovorne državne na gospodarske posledice takšne rešitve.

Se ko je imel Trst za svoje neposredno zaledje vso Julijsko krajino s skoro milijon prebivalcev, je pod Italijo gospodarsko hiral. Kako naj bi živeli pod Italijo s tesnim zaledjem današnjega Svobodnega ozemlja, v katerem živi danes izven Trsta komaj okoli 100.000 ljudi.

To bi bil poleg Gorice nov gospodarski mrtvec kot pri Italiji, in sicer se z mnogo hujšimi posledicami! Naj nikogar ne vara današnje hrupno življenje v Trstu, ki se razvija pod inlekcijami vseh zainteresiranih držav zlasti pa desetinami ameriške pomoči in potrošnje zasledbenih sil.

S prometnega in trgovinskega vidika ni bil Trst v svoji zgodovini še nikdar tako ogrožen, kakor bi bil sprito današnje politične in gospodarske mednarodne konstelacije danes, ko bi ga priključili k Italiji. V zadnjem času se tržaški iredentistični tisk (glej članek v »Giornale di Trieste«) vztrajno zaradi reške konkurence in nevarnosti, da bi se del avstrijskega tranzita usmeril čez Reko. Toda dalje od ugotovitve, da Italija nima v svojih rokah več Reke, ne gre. Nima poguma, da bi se povzpelo do logičnega zaključka, da je za zagotovitev gospodarske hodočnosti Trsta potreben sporazum z Jugoslavijo in Avstrijo. Vse kaže, da je z bližanje med Jugoslavijo in Avstrijo prehitelo italijansko diplomacijo prav zaradi tega, ker si ne more zamisliti, da so možne politične in gospodarske rešitve tudi izven ozkega okvira njenih načrtov.

Državniki, ki odločajo o usodi Trsta, naj dalje ne pozabijo, da so danes Gdinja, Gdansk, Sečcin, Hamburg, Bremen, Rotterdam in Anvers neprijetno bolj nevarni tekmeči Trsta, kakor so bili pred drugo svetovno vojno.

Morda pa mislite, da bi Trst lahko živel od svoje industrije, ko se italijanska industrija v zadnjem času ne ve, kam s svojimi izdelki, in to se njene ladjedelnice samo deloma zaposlene?

Kje je torej rešitev tržaškega vprašanja? Poglejte na zemljevid ozrte se na tržaško preteklost! Rešitev je v lojalnem sporazumu med državami, ki s svojim prometom in s svojimi surovinami lahko hranijo tržaško luko in tržaško industrijo. Osnova za takšen sporazum je dana v mirovni pogodbi, ki ni nastala slučajno. Ta daje Svobodnemu tržiškemu ozemlju prošle roke, da naveže gospodarske stike s svojimi sosedji in z drugimi državami njegovega zaledja in svobodno uravnava svoje gospodarstvo ter na svojih ladjah prevaja svoje in tuje blago v čezmorske dežele.

Italijanska diplomacija bi končno morala sprevetiti, da ni trajne rešitve na tem sektorju v tem, da izkoristišarjoe sedanjo konjunkturo, ki usilvarja nevarnost vojnih zapletov, izsili Trst in tako zagotovi nekaj tisočim svojim ljudem uradniški kruh, ter dalje preži na svojem novem položaju na novo priložnost za nasok. Rimska diplomacija mora realistično presoditi vse položaje ter se končno spriznati z dvema dejstvom:

1) da hočejo Tržačani živeti svoje lastno življenje, kakor jim je bilo zagotovljeno z mirovno pogodbo in

2) da so njeni vzhodni sosedje odločeni braniti svoje pravice dokončno sklenjeni in organizirani v lastni državi.

Posojila Mednarodne banke

1,4 milijarde dolarjev posojil Mednarodne banke.

V svojem poslovnem letu, ki se je zaključilo 30. junija 1952, je Mednarodna banka za obnovu podelila 19 posojil 16 državam in skupnem znesku 203,6 milijona dolarjev. Posojila so prejele med evropskimi državami: Belgija, Finska, Islandija, Italija, Jugoslavija, Holandija in Turčija (skupaj 121,2 milijona dolarjev). Dospel je banka podelila vsega 1,4 milijarde dolarjev posojil.

Ali bo Mr. Butler končno uspel?

Prebitek v plačilni bilanci šterlinskega področja

Čvrstejši angleški gospodarski stiki z Evropo

Po začasnih podatkih, ki jih je nedavno objavilo v Londonu britansko finančno ministrstvo, znaša primanjkljaj šterlinskega področja napram Evropski plačilni zvezi v avgustu 1 milijon 700.000 funtov šterlingov, oziroma 4.800.000 dolarjev, proti 98 milijonom 600.000 dolarjev v juliju 1952.

Dne 31. avgusta so znašale zlate in dolarske rezerve šterlinskega področja 1 milijard 672 milijonov dolarjev. Če upoštevamo 45 milijonov dolarjev obrambne pomoči, ki so jih države šterlinskega področja prejele avgusta od Združenih držav, in plačila Evropski plačilni zvezi v znesku 35.200.000 funtov šterlingov oziroma 98.600.000 dolarjev, kolikor znaša julijski primanjkljaj držav področja funta šterlinga od Evropske plačilne zveze, znaša primanjkljaj teh držav v avgustu 44 milijonov dolarjev. Če pa odbijemo obrambno pomoč in julijska plačila Evropski plačilni zvezi, potem dobimo prebitek 10 milijonov dolarjev. To je prvi prebitek v plačilni bilanci šterlinskega področja od aprila. Tudi če upoštevamo primanjkljaj 4 milijonov 800 tisoč dolarjev za Evropsko plačilno zvezo v avgustu, dobimo še vedno prebitek nad 5 milijonov dolarjev.

Kot je zaradi raznih posebnih plačil v juliju, kakor n. pr. Danski in Nizozemski, je primanjkljaj šterlinskega področja z Evropo, plačilno zvezo narasel na 38.600.000 dolarjev; tako so bili v avgustu zopet drugi čimtelji, ki so povzročili, da je v tem mesecu primanjkljaj padel na 4 milijone 800 tisoč dolarjev. Uradno mnenje je, da se ne sme polagati prevelika pažnja kratkoročnim spremembam, prav tako pa tudi ne potrjujejo, da se v okviru dolgoročnega stremjenja v drugi smeri za zmanjšanje primanjkljaja približuje tisti dan, ko bo britanska plačilna bilanca z Evropsko plačilno zvezo v ravnovesju. Poročilo za avgust nas navdaja z upanjem, da se bodo uresničila prizadevanja britanskega finančnega ministra R.A. Butlerja, ki skuša izravnati britansko plačilno bilanco do konca tega leta. Po mnenju visokih uradnikov britanskega finančnega ministra pa V. Britanija le še ni izven vseh nevarnosti...

Abesinija in Eritreja združeni



Na podlagi sklepa Organizacije združenih narodov je prišlo do združitve med Abesinijo in Eritrejo. Tako je Abesinija končno prejela plačilo za svoj odpor proti fašistični Italiji, ki ga je vodil abesinski cesar Negus Haile Selasije. Dospel ni imela Abesinija dohoda na morje, ker je pristanišče Džibuti v francoskih rokah. Med glavnim mestom Abesinije Adis Abebo in Džibutijem teče železnica.

Besedni zaklad svetovnega časnikaštva je bogatela za novo okraščavo »off shore«. Tudi ta je ameriškega izvora kakor dolga vrsta drugih. V dveh vojnah obogateli Američani delko v dveh vojnah izmučeni in izstradani Evropski dolarje, da bi se gospodarsko opomogla in organizirala vojaško obrambo. Po vsem naravno je, da te dolarje, ki predstavljajo denarno, gospodarsko in politično ekspanzivno silo, spremlja tudi košček amerikanizma — ameriške kulture in z njo izrazostvoja.

Angleški in francoski jezikoslovci se jezijo čes, da se te tuške vrtovajo v njihove jezike in kvartijo njih čistoto, toda življenje gre mimo teh protestov in z dolarji brez odpora sprejema tudi razne »off shore«.

Zakaj pa gre pruzprav? »Off shore« pomeni proč od obale ali on-tran obale, se pravi onstran ameriške obale. Denar, ki ga ameriška vlada izplača za vojaška naročila v drugih državah, se pravi onstran (ameriške) obale, t.j. v glavnem v Evropi, predstavlja finansiranje, ki so ga ameriški izvedenci kratko označili »off shore«.

Države, ki so organizirane v Severni atlantski pogodbi, imenovani NATO (okrajšava za angleško označbo North Atlantic Treaty Organisation) nimajo — razen Amerike seveda — dovolj denarja, da bi se ustrezno oborožile. Zato so ZDA, ki predstavljajo gonilno silo v obrambni akciji, primorane, da finansirajo oboroževanje. V tem primeru ne gre za ameriško pomoč, ki jo prejemnice niso dolžne vrniti, ali bolj učeno povedano, za denar na fond perdua — temveč za poravnava z dolarji ameriških vojaških naročil (orožja municije, vojaške opreme, vozil itd.) v tujih državah. Za ameriški denar morajo te države izdelati naročeno orožje, oziroma vojaško opremo.

Z ameriškim dolarji poravnano ostane lahko državi, ki ga je izdelala

Angleški minister za čezmorsko trgovino Erik Fair je v Stockholmu, kjer je bila podpisana nova angleško-švedska trgovinska pogodba, izjavil, da želi Anglija okrepi trgovinske zveze z Evropo. Trenutno je sicer njena trgovinska bilanca neugodna; zato mora Anglija ovirati uvoz iz tujih držav. Toda kakor hitro se bo sedanji položaj zboljšal, bo pričela več uvažati iz evropskih držav.

Vse kaže, da se angleška diplomacija res čedalje bolj zanima za Evropo. Prihodnje dni obišče Jugoslavijo sam angleški zunanji minister Eden, ki se bo v Beogradu dotaknil tudi tržaškega vprašanja. Ko so v Radgoni, na jugoslovansko-avstrijski meji izročili nov

Živahna trgovina med Anglijo in Jugoslavijo

Iz zadnjih statističnih podatkov britanskega trgovinskega ministrstva o britanski zunanji trgovini v prvi polovici letošnjega leta, je razvidno, da se je britanski uvoz iz Jugoslavije protijl. V prvi polovici 1952 je V. Britanija uvozila iz Jugoslavije blaga v vrednosti 13.797.755 funtov šterlingov proti 4.621.739 funtov šterlingov v istem razdobju lanskega leta. Prav tako pa je proti lanskemu letu močno narasel

Britanski izvoz v Jugoslavijo:

Mlekarski proizvodi	470.902.—
Zelezo, jeklo in izdelki	361.184.—
Rezila, železnine in orodje	194.128.—
Stroji in pribor	1.417.088.—
Bombažna preja in izdelki	498.559.—
Volnena preja in izdelki	242.201.—
Drugi tekstilni izdelki, izvzmetni svilo	109.961.—
Kemikalije, droge in barve	277.198.—
Motorna vozila in nadomestni deli	700.031.—
Neželezne rude in staro železo	—
Les	4.317.185.—
Neželezne kovine in izdelki	513.695.—

Po združitvi z Eritrejo je Abesinija dobila izhod na morje v pristanišču Masaui. Sicer so Italijani pustili Eritreji nekaj dobrih cest, ki so jih zgradili tudi iz vojaških namenov, ker so iz Eritreje organizirali svoj pohod proti Abesiniji.

Sovjetska pelletka in ZDA

V trenutku ko je Stalin sklical 19. kongres sovjetske komunistične partije, ki se je doslej imenovala boljševiška, je objavil tudi načrt za gospodarsko pelletko. Dejanjsko je peta pelletka že v teku dve leti, ker se je IV. zaključila že leta 1950. Ob zaključku sedanje pelletke, t.j. leta 1955, bi se po objavljenem načrtu morala dvigniti proizvodnja za 70% v primeri s položajem v letu 1950. Proizvodnja bi morala narasčati po 12% vsako leto.

Po uspešni izvršitvi napovedanega načrta bi sovjetska proizvodnja dosegla povprečno polovico današnje ameriške proizvodnje. Navajamo primerjavo sovjetske proizvodnje leta 1955 in ZDA v letu 1951:

„Off shore“ prinaša dolarje

Koliko bo dala Amerika za oborožitev?

po ameriškem naročilu, ZDA pa ga lahko tudi zadržijo zase, oziroma izročijo tretji državi, seveda proti plačilu ali vsaj proti obvezi, da ga bo država res plačala.

Zakaj se torej tuje države tako zavzemajo za ameriška naročila »off shore«? ZDA plačujejo naročila v dolarjih. Države, ki izvedejo naročila, pridejo tako do dolarjev, ki jih potem uporabljajo po svoji lastni volji. Navadno jih izkoristijo za kritje uvoza iz inozemstva. Američani pomagajo tujim državam tudi tako, da izplačajo del naročil že vnaprej, seveda po zaključku zadevne pogodbe.

OD KOD AMERISKI DOLARJI

ZDA jemljejo denar za financiranje vojaških naročil v Evropi iz dveh virov: iz proračuna ameriškega ministrstva za obrambo ali iz sklada za vojaško pomoč inozemstvu.

ZDA imajo v Evropi svojega posebnega predstavnika — g. Draperja, ki v imenu MSA (Mutual Security Agency — Uprava za vzajemno pomoč) nadzira izvajanje ameriških naročil. Po njegovi zadnji izjavi so ameriška vojaška naročila v Evropi za ZDA ali za druge države NATO dosegla do konca finančnega leta 1952 (do julija) 683,8 milijona dolarjev. Na pariškem sestanku NATO je bil določen znesek 400 milijonov dolarjev, ki naj bi ga potrosile države NATO v finančnem letu 1952 do junija 1953 za oboroževanje; Američani bi prispevali 250 milijonov, ostali denar pa bi morali vzeti iz vojaških proračunov evropskih držav. Med razpravo o tem vprašanju v ameriškem parla-

mostu, je govoril tudi šef angleškega glavnega stana; slovesnosti je prisostvoval tudi angleški poslanik v Beogradu. Eden odide iz Beograda na Dunaj. Anglija se očitno zanima za bližanje med Jugoslavijo in Avstrijo, kakor je delala za obrambni sporazum med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo.

Politično bliževanje bo imelo seveda ugodne posledice tudi za razvoj gospodarskih stikov.

Manj denarja
Predsednik grške vlade je obvestil ameriškega poslanika v Atenah, da bo Grčija skrajšala vojaško službo na dve leti. Tako bo prihranila 400 milijonov drahem.

Ameriška pomoč Grčiji se je skrčila. Po letu 1948 je znašala nad 200 milijonov dolarjev na leto, letos pa ne bo dosegla niti 100 milijonov dolarjev.

Poročilo trgovinskega ministrstva navaja naslednji pregled britansko-jugoslovanske trgovine za posamezne vrste blaga v prvih sedmih mesecih 1952.

Januar-julij 1951: Funtov šterlingov	Januar-julij 1952: funtov šterlingov
470.902.—	—
361.184.—	258.280.—
194.128.—	305.394.—
1.417.088.—	758.230.—
498.559.—	638.476.—
242.201.—	115.000.—
109.961.—	230.945.—
277.198.—	552.780.—
700.031.—	3.274.726.—
—	6.275.982.—
—	12.229.—
4.317.185.—	5.431.463.—
513.695.—	475.167.—

ZSSR 1955	ZDA 1951
Lito železo (v milijonih ton)	37,7
Jeklo (v milijonih ton)	70,4
49,2	105
Mineralno olje (v milijonih ton)	76,34
338,25	—
Premog (v milijonih ton)	415,25
575,3	—
Električna energija (v milijardah kw/h)	162,5
432,3	—
Motorna vozila (v tisočih)	486
6.168	—
Cevlji (v milijonih parov)	305,4
471,1	—
Bombažne tkanine (v milijonih jardov)	7,53
10,03	—
Zivina (v milijonih glav)	68,1
88,1	—
Praščiki (v milijonih glav)	35,5
63,9	—

PROMET ČESKOSLOVASKI SKOZI TRST

V mesecu juniju je prispelo v Trst iz CSR 37.938 stotov blaga (v juniju 1951 56.179 in junija 1938 244.834 stotov). Iz Trsta je odšlo v CSR juniju 1952 8.012 (1951: 7.951 in 1938 205.914) stotov blaga.

Boj za jeklo in premog v Posarju

(Od našega stalnega nemškega soizvednika)

Poleg tržaškega vprašanja je nemško-francoski spor za Posarje ena najresnejših zahrbtnih bolezni današnje povojne Evrope. Note v diplomatskih arhivih in razni drugi akti o tem vprašanju se kopirajo dan za dnem ne da bi prišlo do sporazuma.

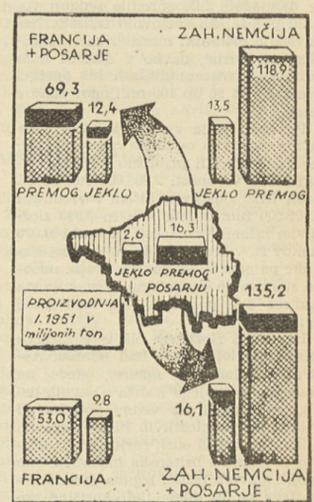
Priloženi statistični črtez prikazuje »posarski obračun«, kakor ga postavljajo na zeleno mizo v Parizu in v Bonnu, v nemški prestolnici. Prava nacionalna plat vsega vprašanja stopa čedalje bolj v ozadje. V resnici gre za jeklo, premog in kupno moč enega milijona prebivalcev. Pri nadaljevanju sedanje položaja, na čemer vztraja čvrsto Pariz kljub vsem anglo-ameriškim posredovanjem, se pokaže približno ravnovesje v proizvodnji jekla z Zahodno Nemčijo — ravnovesje med proizvodnjo Francije in Posarja na eni strani in proizvodnjo jekla Zah. Nemčije na drugi. Razdaljo med proizvodnjo premoga v Franciji in Zahodno Nemčijo zmanjšuje proizvodnja premoga v Posarju v precejšnji meri, t. j. približno za tretjino. Ako bi se Francija odpovedala povojnemu poročstvu, ki ga predstavlja Posarje, potem bi njena proizvodnja jekla dosegla le 60 odst. proizvodnje Zahodne Nemčije in Posarja skupaj.

V zadevi premoga bi bil položaj za Pariz še slabši. Poleg tega bi v tem primeru Francija ne predstavljal v Schumanovem načrtu o nadzorstvu nad jeklom in premogom Posarja; ako bi imela v ustreznih predstaviteljih manj članov kakor Nemška zvezna republika.

Francozi trdijo, da neobhodno potrebujejo premog za svoje gospodarstvo. Z druge strani navajajo Nemci druge podatke v zagovor svoje teze. Ko se je Posarje leta 1935 vrnilo k Nemčiji, je bil s Francijo dosežen dogovor, po katerem naj bi Nemčija dobavljala po več let brezplačno Franciji po 2 milijona ton sarskega premoga kot del odkupne cene za posarske rudnike. Ze leto dni nato so se Francozi odpovedali polovici tega premoga, ker ga niso mogli potrositi. Nasprotno, tako poudarjajo nemški diplomati, je posarski premog nujno potreben Nemčiji. Ako se Posarje dokončno priključi k francoskemu carinskemu področju, naraste francoski izkupicek deviz, ki bi jih Nemčija morala plačevati Franciji za uvoz premoga iz Posarja, poleg tega pa tudi za devize, ki bi jih Francija prejela za izvoz posarskih surovin v druge države.

Današnji položaj je naslednji: Na podlagi angleško-ameriško-francoskega sporazuma iz leta 1948 izmenjajo Francozi vsako leto 900.000 ton posarskega premoga za 900.000 ton nemškega koka iz Porurja. Koks iz Porurja potrebujejo lorenški plažvi. V Nemčiji domnevajo, da se prav iz tega razloga v Parizu tako uporno obotavljajo, da bi jasno izjavili, kaj pravzaprav razumevajo pod »evropskim Posarjem«. V tem primeru bi namreč moralo Posarje dobiti lažno valuto; Francija bi izplačala devize za izvozne premog in bi morala poleg tega z devizami plačevati koks iz Porurja. Francozi se sklicujejo tudi na devize, ki jih prejemo iz zunanje trgovine s Posarjem. Ko je Posarje po prvi svetovni vojni pripadalo k francoskemu carinskemu področju, je bilo kot klient Francije na šestem mestu. Posarje je kupovalo v Franciji več kakor ZDA.

Za francosko kakor tudi za nemško gospodarstvo je velikega pomena tudi kupna moč 1 milijona prebivalcev Posarja.



V sredini črteza vidimo, koliko znaša proizvodnja jekla in premoga v Posarju po podatkih iz leta 1951. Ako pristojimo to proizvodnjo k francoski, dobimo skupno proizvodnjo 69,3 milijona ton premoga in 12,4 milijona ton jekla. (Glej levi kot črteza!). V levem kotu spodaj je označena samo francoska proizvodnja. V desnem kotu je označena proizvodnja Zahodne Nemčije. Ako pristojimo proizvodnjo Posarja k Zah. Nemčiji, nastane položaj, kakor je prikazan v desnem kotu spodaj.

(Zadeva s Posarjem seveda ni tako preprosta, kakor jo je kratko opisal naš nemški soizvednik, ki pač čuti za svojo domovino. Treba je vsekakor tudi računati s precej močnim avtonomističnim gibanjem v Posarju. Prip. ur.)

Hamburg čedalje močnejši

Pomorska in industrijska zmogljivost Hamburga naglo narašča in s tem se krepi konkurenčna sila starega tržaškega tekmeča.

Hamburske oblasti sestavljajo zdaj investicijski načrt v okviru 130 milijonov nemških mark (1 nemška marka okoli 140 lir). Pospešena bo industrializacija okraja Steinwerder. Okrepili bodo ladjedelno podjetje, tovarne motorjev Blohm und Voss ter Wumag. Odobrena je že bila zgraditev 66.000 ton novih dokov, ki bo stala 40 milijonov mark.

Ako postavimo za osnovo (100) proizvodnjo v letu 1936, je proizvodnja v Hamburgu leta 1948 dosegla 55%, v vsej Zahodni Nemčiji pa 63; junija 1952: v Hamburgu 98, v vsej Zahodni Nemčiji pa 144.

Po prvotnih načrtih, ki so bili plod povojnega razpoloženja, so zmagovalci določili, da bi nemška proizvodnja ne smela preseči proizvodnjo iz leta 1936. V resnici je danes že mnogo večja (144 junija 1952 v primeri s 100 v letu 1936).

V juliju 1952 je promet skozi Hamburg nekoliko nazadovol in dosegel 1,2 milijona ton. Nazadovol je zlasti čezmorski promet; razmerje med čezmorskim in evropskim je prešlo od 2:1 v juniju na 3:2 v juliju.

Umrl je Carlo Sforza

V Rimu je nedavno umrl bivši zunanji minister grof Carlo Sforza v visoki starosti. (Rojen je bil 1873 blizu Massa-Carrare). Italijanski listi povečujejo njegove zasluge za Italijo, tuji pa ga prikazujejo kot zagovornika nevropeke ideje. Med njegovimi slabostmi omenja Maurice Vaussard »Le Monde« - Pariz veliko domišljavost.

Slovenec v Jugoslovnanom sploh je grof Sforza predobro znan po svojih dveh delih: po rapalski pogodbi (leta 1920) in trostranskih izjavi zahodnih sil o tržaškem vprašanju (leta 1948). S prvo je grof Sforza prisilil osamljeno Jugoslavijo na diplomatsko kapitulacijo, ki je imela za posledico priključitev Julijske krajine z okoli 600.000 Jugoslovani k Italiji; z drugo je hotel doseči, da bi ZDA, Anglija in Francija izsilile od drugih podpisnic »mirotvorne pogodbe priključitve Svobodnega tržiškega ozemlja k Italiji. Da je bil prav on pobudnik trostranske izjave, ki je povzročila toliko skrbi Tržčanom in sami zahodni diplomaciji, je sam poudaril v eni izmed njegovih zadnjih izjav.

Bil je vsekakor zvit diplomat, nevaren zlasti Jugoslovnanom, ker se je v svojih izjavah in knjigah delaj njihovega prijatelja. V danih trenutkih je brezobzirno razgalil svoj aristokratski cinizem. Tako je med pogajanj za rapalsko pogodbo dejal Trumbiču, ki j izrazil svoje zaskrbljenje zaradi usode Jugoslovnanov pod Italijo: »Nismo mi Italijani krivi, da so Jugoslovani vdrli čez naravne meje Italije.« Njegova smrt pomeni vsekakor veliko zgubo za italijansko diplomacijo. Ni dvoma, da bi bil pokojni Sforza ne mestu zunanje ministra danes pokazal več spretnosti kakor De Gasperi, ki neprestano vztraja na svobodi s tržaškim vprašanjem. Grof Sforza bi gotovo nikdar ne bil izjavil, da bi se dal rajši sezgati, kakor da bi popustil glede Trsta samo za korak.

Anglija prednjači v izdelovanju zložljivih hiš

Obnesle so se predvsem aluminijaste hiše

(JOHN KINGSLEY)

Le malo držav je danes, ki lahko trdijo, da so zadovoljno rešile stanovanjsko vprašanje.

Velika Britanija je pri reševanju stanovanjskega vprašanja pripomogla veliko več kot katera koli druga država. Splošno vlada mnenje, da bo britanska industrija zložljivih montažnih hiš zaradi svoje odlične tehnike iskanja novih tržišč in proučevanja zahtev posameznih tržišč ter enostavne konstrukcije montažnih hiš, ohranila sedanjí vodilni položaj na svetovnih tržiščih. Nedavno je britanski minister za delo Eccles, napovedal, da bo v desetih letih britanski izvoz montažnih hiš dosegel vrednost od 50 do 100 milijonov funtov letno.

Po vojni je ta vrsta britanske industrije napravila ogromen napredek. Letos bodo izvozili približno 9.360 zložljivih hiš v vrednosti 7.200.000 funtov št. proti 7.720 zložljivim hišam v vrednosti 5.400.000 funtov leta 1951 in 3.043 zložljivih hišam v vrednosti 2.800.000 funtov št. v letu 1950. Te suhoparne številke pa nam še ne povedo vsega; udobno stanovanje in socialna harmonija sta namreč dva pojma, ki sta med seboj neločljiva.

Industrijo zložljivih hiš je v začetku letošnjega leta zadela hud udarec. Avstralska vlada je namreč glede na zmanjšanje svojega načrta o javnih delih, pri katerih so vedno potrebne velike stroške zložljivih hiš, uvedla na njihov izvoz 17,5 odst. carine. Z Avstralijo je izgubila britanska industrija eno svojih glavnih tržišč. Izguba avstralskega trga pa je imela tudi koristne posledice. Industrija je morala pričeti iskati nova tržišča, ki bodo manj občutljiva za gospodarske pretresljave v posameznih državah.

Te nove naloge se je britanska industrija lotila takoj in z znatnim uspehom. Danes izvažajo svoje izdelke v države, ki se segajo od Alaske do otočja Fidži, ter od Francije do Indije in Pakistana. Kako je to mogoče, da britanska

industrija lahko izvrši vsa navedena, ki prihajajo iz dežel s tako različnim podnebnjem in s tako različno stanovanjsko ravno in stopnjo stavbeni industrije? In to kljub hudi nemški, belgijski, finski, švedski in avstrijski konkurenci?

Najboljši odgovor na to vprašanje najdemo, če si ogledamo eno največjih in najuspešnejših britanskih izvoznih podjetij hiš, tvrdko «Taylor Woodrow Building Export Co. Ltd.». Ta družba izvozi velik del hiš, ki jih izdelajo podjetja skupine «Arcon». Ta skupina obsega družbe «Imperial Chemical Industries», «Stewarts and Lloyds Taylor Woodrow», «United Steels» in «Williams and Austin» iz East Hama. In prav v tem leži tajnost velikih uspehov britanske industrije na vseh svetovnih tržiščih. Te družbe, od katerih vsaka se je specializirala v izdelovanju posameznih delov zložljivih hiš, dobavljajo skupini «Arcon» najmoderneje lesene izdelke, železnino, barve in razne izdelke iz gradbenega jekla. Te družbe imajo vse potrebne vire in dobro vedo, kako je treba zadovoljiti potrebe posameznih tržišč. Posebne zahteve raznih tržišč najprej ugotovijo z učinkovito metodo «Taylor Woodrows». Zanimivo je, da se mudita v tujini, kjer obiskujeta stara in iščeta nova tržišča, letno povprečno 2,5 visoka družbina funkcionarja.

Ko izdelajo prototip zložljive hiše za določeno tržišče, določijo vsaka družba, članica skupine «Arcon», proizvajalni postopek; učinkovit sistem «Belt» pa omogoča britanski industriji tako veliko in uspešno proizvodnjo montažnih hiš.

Celprav skupina «Arcon» letno v Avstralijo ni zaključila nobene kupčije, je njen izvoz v prvem polletju tega leta dosegel že 75 odst. lanskoletnega izvoza. V prvi polovici 1952 so izvozili 222 tisoč 968 kv. metrov raznih vrst hiš, proti 291.716 kv. metrov v janskem letu, ko je na Avstralijo odpadla ena tretjina celotnega izvoza.

Večina hiš skupine «Arcon» je izdelanih iz kotnega jekla in jeklenih cevi enotnih mer, ki tvorijo ogrodje za skoraj vse vrste zložljivih hiš. Če v deželah, kamor so hiše namenjene, ni primerne gradbenega materiala, potem izvažajo tudi vse lesene, azbestne in pločevinate dele, popolno streho, vse železne dele in električno opremo, torej popolno zložljivo hišo.

Za poskušnjo je Kanada nedavno naročila pri tvrdki «Newsum Sons and Co. Ltd.» 28 lesenih hiš. Izvoz lesenih zložljivih hiš zanima glede na ogromne možnosti izvoza te vrste hiš v Kanado, zaradi visoke cene zložljivih hiš kanadskega izdelka, posebno šest do devet britanskih tvrdk.

Večina izvoženih hiš ima dve do tri spalnice, katerih stene so obložene z mavčno prevleko. Te hiše imajo zložljive aluminijaste strehe. Aluminijaste hiše so se posebno dobro obnesle tudi v tropski in subtropski klimi. Po vojni je družba «Almowich» izvozila aluminijastih zložljivih hiš v vrednosti skoro 1 milijona funtov sterlingov. Te hiše so v glavnem dveh vrst: ena vrsta «bungalow» (enonadstropna letoviščarska hiša) splošne oblike, je zelo hladna in izredno udobna. To vrsto izvažajo sedaj v glavnem v Francosko zahodno Afriko, Zlato obalo, Belgijski Kongo, Sudan in Kenijo. Zložljive hiše splošne vrste pa izvažajo v 19 držav, med drugimi v Avstralijo, Irak, Malajo, Izrael, Bahamsko otočje, Tanganiko, Sudan, Afriko, Indijo in Pakistan.

Postavljanje teh hiš je preprosto in njihovo vzdrževanje lahko. Posebno so se obnesle aluminijaste zložljive hiše splošne vrste. Družba pošlje z vsako pošiljko tudi enega svojih delavcev. Poleg družbe «Almowich» izdeluje aluminijaste zložljive hiše še mnogo drugih tovarn, med njimi tudi veliki letalski tovarni «Hawker» in «Bristol».

Izdelki britanske industrije zložljivih hiš so tudi že prestali svoj ognjeni krs. Na otokih Fidži je zložljiva bolnišnica odlično kljubovala silovitemu orkanu, ki je divjal s hitrostjo 210 km na uro. Med tem ko je bilo mnogo drugih hiš, zgrajenih po tradicionalnih načrtih, popolnoma uničenih, je bolnišnica orkan prestala brez vsake poškodbe. Neke druga tovarna («Boulton and Paul» iz Norwiche) je izdelala zložljive hiše za znatno odpravo na južni tečaj. Isto podjetje je izvršilo tudi posebno naročilo za sina abesinskega cesarja, vojvodo Harrarskega.

Poveljstvo ameriških oboroženih sil v Franciji pa je nedavno naročilo pri neki drugi britanski tvrdki lahka jeklena ogrodja za zložljive hiše v vrednosti pol milijona dolarjev.

Mednarodna trgovina

Tržaški lesni trg

AVSTRIJA ODPRAVI MINIMALNE CENE?

Na tržaškem lesnem trgu vlada še popolno mrtvilo. Cene so ostale neizpremenjene. Jugoslovanski tómbante stane fco Sežana neocarinjeno 24 do 24.500 lir.

Avstrijci so v praksi pričeli prodajati izpod uradno določenih minimalnih cen. Verjetno bodo uradne cene odpravljene tudi za Trst in Italijo, kakor so bile za izvoz v Nemčijo. O tem je bilo že posvetovanje na Dunaju.

ZA POSPEŠITEV IZVOZA AVSTRIJSKEGA LESA V NEMCIJO

Avstrijska vlada je opustila nadzorovani nad cenami rezanega lesa, ki je namenjen v Nemčijo, da bi tako pospešila izvoz. Izvozniki niso več dolžni prodajati po uradno določenih minimalnih cenah. Ukrep velja poskusno za dva meseca, verjetno pa bo podaljšan. Iz Nemčije poročajo, da si jugoslovodno evropske in severne države na vsi moči prizadevajo, da bi pospešile izvoz lesa v Nemčijo. Od tod pritisk na cene, ki po vsej verjetnosti ne bo odnehal, dokler ne prične Anglija kupovati lesa v večjih množinah. Hrastove in bukovke lesa v hlohdi je na nemškem trgu toliko, da je bila prepoved o izvozu ukinita (Maline sežnja lesa v Nemčiji je že 1. julija prekročila za 8 (1,85 milijona kubnih metrov) kontingent, ki je bil določen za sečnjo v gozdarskem letu. Pri nekaterih vrstah lesa znaša presežek tudi do 26%. Do konca gozdarskega leta bo presežek dosegel 14%.

BELLUNO — Jelka: deske I sort. neto 41-47.000, II sort. 38-42.000, III sort. 32-37.000, IV sort. slabše kakovosti 27-32.000, V sort. 24-27.000, VI sort. 19-21.000; tómbante 27-31.000; tramovi po tržaškem običaju 4-7 m 13-15.000; stebri tómbante 4 m 27-31.000 hlođi 14-18.000.

Macesen: deske I sort. neto 44-48 tisoč, I sort. 41-44.000, II sort. 35-38.000, III sort. 26-27.000, IV sort. 19-21.000; tómbante 28-30.000; hlođi 15-18.000.

Bukev: parjene deske I sort. 40-46 tisoč; surove deske I sort. 24-26.000; tómbante 25-28.000.

Oreh: deske I sort. 40-46.000; tómbante 34-40.000.

PAPIR NA MILANSKEM TRGU

MILAN: Tiskovni papir v valjih 10.800 lir stoč, v polah 13.500-14.500; tiskovni papir satiniran nekjele 14.500-16.000, polkjele 19.500-22.500; pisarski navaden 14.500-15.500, srednji 20-23.000, fin 28-32.000; trikrat klejan za obrazce 27-30.000; registrski navaden 20-24.000, srednji 24-28.000, fin 30-35.000; pisemski srednji 24-27.000, fin 29-34.000, extra 35-38.000; prepisni papir za kopije 42-46.000; pološeni srednje vrste 29-32.000, fine vrste 36-40.000; pelure beli in barvani 28.500-32.000; ovojni papir navaden 8-9.000, srednje vrste 13-15.000; beli kalandrirani za kavo 9.500-10.000; ovojni pergamin navaden 40-60-80 g 20-22.000; pergamin extra 30-40-60 g 28-32.000; ovojni prosojni pergamin 40-50-60 g 33-38.000; klobučni papir navaden 21-23.000, srednje vrste 26-28.000, beli fin 30-33.000; ovojni sivi 6-7.000; slavnati za mesarje 5.500-6.500. Karton beli 9.500-10.500 karton patent 9.500-10.500; karton siv navaden 5.500-7.000, boljše vrste 8.000-9.000; dvobarvni duplex ali triplex navaden in srednje fin 13-18.000, beli duplex ali triplex 19-26.000; kartončni beli in barvani navadni 23-27.000, fini 33-38.000, tipa Bristol 40-45.000.

CIO ZA ZNIZANJE CEN PAPIRJU

Ameriška sindikalna zveza «Kongres industrijskih organizacij» (CIO) je pozvala vlado in ameriško papirno industrijo, naj se zavzame za znižanje cen kanadskega papirja, ki so v zadnjem času narasle. Sindikalna organizacija je utemeljila svoj poziv s tem, da je tisk najdražja postavka ameriške založniške industrije in da bo končni učinek naraščanja cen papirja v tem, da se bo tekmovalna zmoglost na področju časopisja in publikacij zmanjšala in prav na tem področju je monopolnost bolj nevarna kakor na drugih področjih industrije.

CENA ITALIJSKEGA RIZA

OSTANE

Na sestanku komiteja za poljedelstvo, ki mu je predsedoval italijanski minister Fanfani, je bilo ugotovljeno, da bo po sedanjih računih letošnji pridelek riza dosegel 9 milijonov stotov. Za izvoz bodo na razpolago okoli 4 milijoni stotov. Odkup riza bo izvršilo podjetje Ente Risi. Sklenjeno je bilo, da ostane cena za potrošnjo neizpremenjena. Ceno, po kateri bodo prodajali riž industrijem, bo določil medministrski komitej za cene. Kontingent za odkup pšenice je bil povišan za 500.000 stotov, da bi vlada ustregla pridelovalcem.

PARADIZNIKOVA KONSERVA

REGGIO EMILIA: Za kg fco grosist: dvakrat koncentrirana paradiznikova konzerva v škatlah od 1/2 kg 210-220; v škatlah od 1 kg 200-210; v škatlah od 5 in 10 kg 170-180; trikrat koncentrirana konzerva: v škatlah od 1/2 kg 230-240; v škatlah od 1 kg 220-230; v škatlah od 5 in 10 kg 180-190 lir.

Za povzdigo kmetijstva

Gospodarski svet pri vladi FLRJ je odobril investicijsko posojilo združenju v znesku 3 milijarde 700 milijonov dinarjev, 550 milijonov dinarjev pojde za nabavo živine, 400 milijonov dinarjev za obnovu vinogradov, 2 milijardi 750 milijonov pa za dograditve kmečkih zgradb, ki so jih začele kmečke delovne zadruge. Posojila se bodo dajala proti 2% obrestim. Rok za izplačilo posojil, ki bodo uporabljena za nabavo živine znaša 5 let. Posojila za obnovu vinogradov bo treba vrstiti v teku 20 let, posojila za investicijsko izgradnjo pa v teku 30 let. Prednost imajo tiste zadruge, ki zaradi letošnje suše ne bodo mogle končati začetnih del.

Državnim in kmetijskim posestvom in vinogradniškim in sadjarškim nasadom je odobreno posojilo 140 milijonov dinarjev; državno posestvo Belje bo prejelo 160 milijonov dinarjev, in sicer za perutninarstvo, posestvo Jelas-polje pa 8 milijonov dinarjev za nasade riza.

JUGOSLOVANSKO - AVSTRIJSKI SPORAZUM O OBMEJNEM PROMETU

K našemu zadnjemu poročilu o pogajanjih med Jugoslavijo in Avstrijo za ureditev obmejnega prometa dodajamo vest, da je bil sporazum dosežen. Rešeno je bilo vprašanje avstrijskih dvovalstnikov. Velikemu številu bivših avstrijskih posestnikov v jugoslovanski obmejni coni bodo zemljo vrnili. Kmetje, ki sami obdelujejo zemljo in njihove družine bo ta sporazum zaščitil v celoti, veleposelniki in neprodukativni lastniki pa bodo izgubili lastništvo. Tako bodo avstrijski državljani glede svojih premoženjskih pravic izenačeni z jugoslovanskimi, se pravi, dobili bodo toliko kakor v primeru, da bi bili jugoslovanski državljani. Jugoslovanski predstavniki so poudarili, da je Jugoslavija skušala ustreči v vsakem pogledu.

250.000 Američanov okoli atomske energije

Na našem zemljevidu so nazorno prikazani napori Združenih ameriških držav za uporabo in raziskovanje atomske energije. Izid bodočih vojn bo prav gotovo v veliki meri odvisen od atomskega orožja. Atomska energija bo igrala važno vlogo tudi v bodočem gospodarstvu. Danes si izvedenci že prizadevajo, kako bi to strahovito silo izkoristili v dobro človeka, se pravi, kako bi jo uporabili v proizvodnji gospodarskih dobrin.

Vodstvo vsega prizadevanja v zvezi z atomsko energijo je v Združenih državah v rokah posebne atomske komisije, katere žig vidimo na našem zemljevidu v spodnjem levem kotu. Sedež komisije je v Washingtonu (Constitution Avenue n. 1901), v zgradbi, kjer je bila prej urava za narodno zdravje.

Neki novinar pripoveduje o svojem kratkem obisku v tem postopju. Takoj pri vходу so mu na rokav pripeli listek, na katerem je pisalo, da je tega človeka treba spremljati od začetka njegovega obiska do konca. Spremljala ga je neka Crnka, ki je nosila na prsih tablico s lastno sliko in svojim imenom. Predsednik komisije za atomsko energijo je jurist Gordon Dean. Na leto ima 20.000 dolarjev plače, kar ni mnogo v primeri z ameriškim razmerjem; saj vodi eno izmed najvažnejših ustanov v ZDA, za katero dela okoli



250.000 Američanov. Z druge strani ima n. pr. ravnatelj neke velike jeklarske družbe 150.000 dolarjev na leto.

NAD 2 MILIJARDI ZA FRANOSKO KMETIJSTVO

Franoska vlada je nakazala kredit 2,1 milijarde francov za posojilo kmetom, ki jih dobo dajale kmečke posojilnice.

Znižane so bile cene nekaterih proizvodov, ki jih potrebujejo kmetje, kakor n. pr. modri galici za 15%, papirnatim vrečam za 10%, vrečam iz jute 15%, gnojilom 12-14% itd. Cena krme je bila znižana za 6,35%.

Eksplozija atomske bombe razvije sfo, za katero bi bila potrebna eksplozija okoli 100.000 ton dinamfja.

Franoski kmetijski minister je izdelal petletni načrt za obnovu kmetijstva. Pomožiti mu treba zlasti število živine, ki jo je hudo prizadela sli-navka.

Cena telet na debelo v Parizu je septembra poskočila za 25% proti ceni v juliju. Povisek znaša 120 frankov pri kg, ki stane danes 340-400 frankov.

V Lorientu je bila cena masla znizana za 10 frankov pri kilogramu, perutnine pa od 650 na 550 frankov kg

peki ali kakor pravimo, na »moče moke».

Obelazitev žitnih zrn se izvrši zaradi naravnih kemičnih pojavov med zorenjem žita; vendar pa mnogokrat v industriji tudi umetno belijo temno moko, da bi ji s tem postopkom dali prikupnejšo zunanost. Tudi to nepravilnost lahko ugotovimo pri preiskavi moke. Vsebinska celuloze tudi odloča o vrednosti moke. V moki št. 00 ne sme biti nič celuloze. Cim manjša je vrednost moke, tem več celuloze vsebuje. Moka št. 0 lahko vsebuje največ 0,15 odst. celuloze, moka št. 2 pa največ 0,50 odst. celuloze.

Vrednost za peko kruha odvisi od mnogih činteljev. Nanjo ne vpliva samo kemična sestava, o kateri smo govorili, temveč tudi samo obnašanje moke pri različnih stopnjah peke kruha. Te posebne preizkuse delajo zaenkrat le v manjši meri. Pri takšni preiskavi n. pr. opazujemo obnašanje moke pri mešanju z vodo. Tako spoznamo, koliko vode vsrka moka in hkrati tudi ugotovimo kakovost nastalega testa.

Dobre moke dajo plastično testo, ki ga lahko valjamo in ohrani svojo obliko tudi, če ga pustimo v miru 24 ur. Testo, ki ga dobimo iz pokvarjene moke, se pa pri valjanju zlahka trga in prične svetliti. Za peke izredno važen preizkus je pa tisti, ki nam pove, kolikšno prostornino kruha dobimo iz neke določene količine moka. Za preizkus mora napraviti strokovnjak z 10 do 15 kg moka. Ako je moka dobra, dobimo iz 100 gr moka najmanj 400 kub. cm kruha. Moka nikakor ni dobra, če dobimo kruh manjše prostornine.

Ing. M.P.

tehnične

Kaj pokaže preiskava moke?

Stevilne vrste moke, s katerimi trgovujemo, mnogokrat ne ustrezajo niti tehničnim, niti zdravstvenim določbam. Zato je pred sklenitvijo vsakega večjega posla potrebna analiza vzorca, ki jo izvrši izvedenec v laboratoriju ustanov, pooblaščenih od oblasti. Na kaj vse se pri tej analizi ozirajo strokovnjaki? Ne da bi zašli v podrobnosti, naj navedemo nekaj značilnih obrisov upoštevajoč pšenično moko.

Preiskava moke je važna v higienškem, kakor tudi v čisto trgovinskem pogledu. Z zdravstvenega vidika polagamo važnost predvsem na to, da je moka čista, pristna in dobro ohranjena. Trgovinska vrednost moka zavisi mnogo od tega, kako se moka obnese pri peki. Pri mikroskopski preiskavi ugotovimo z vso natančnostjo, iz katere žitarice je moka, oziroma, ali je preiskovani vzorec zmes več različnih mok. Z združenimi kemičnimi in mikroskopskimi preiskavami nadalje ugotovimo, ali je moka zdrava ali pokvarjena, oziroma ali je z raznimi dodatki ponarejena. Dalje moramo še ugotoviti, ali predstavlja vzorec fin, oziroma grob mlevski proizvod, ali pa zmes mlevskih proizvodov različne velikosti.

Katerim značilnostim morajo ustre-

zati izsledki, ki jih doženemo s tehnično preiskavo?

Pri dotiku moke s prsti, mora biti ta mehka, nadalje prijetnega duha in okusa. Opaziti ne smemo niti sledov plesnivosti ali pa žarkosti, niti ne sme vsebovati zajedalcev. Tudi barva nam marsikaj pove o vrednosti pšenične moka. Cim drobnejša je moka, tem bolj bela se nam kaže. Zato imajo moka najboljše vrste belo barvo, ki lahko vleče na svetlo rumeno. Prav tako se kažejo tudi moka za pecivo. Krušna moka ima različne odtenke bele barve.

Vsebinska voda znaša 14 do 15 odst. Določitev vode je važna predvsem zato, ker se lahko po tem podatku odločimo, ali je moka primerna za dolgotrajno skladiščenje ali pa ne. Izredne cene pomena pa je določevanje pepela. Cim manj pepela dobimo pri sežigu moka, tem finejša je moka. Tip št. 00 sme vsebovati največ 0,45 odst. pepela, tip št. 0 največ 0,60 odst., tip 1 največ 0,80 odst., tip št. 2 pa največ 0,95 odst. pepela. Najmanjša količina pepela lahko doseže vrednost 0,30 odstotkov. Trgovsko važna je tudi določitev glutina. To je namreč snov, ki mnogo vpliva na obnašanje moke pri

GOSPODARSKA ABECEDA

XVII

J

Jakaranda (palisander) — je les brazilskega drevesa Jacaranda braziljara. Rabi za oklade pri finem pohištvu, za klavirje itd. Je zelo trd in barve vijoličnorjave.

jamstvo — pomeni odgovornost za neizpolneno obvezo, na katero je bil nekdo obvezen (glej: garancija).

Janjar — je smola rastlinskega izvora medeno rumene barve, tudi rdečkaste; uporabljajo ga za izdelavo okrasnih predmetov. Nahajališča: bivša severovzhodna Prusija, baltičke sovjetske republike.

Jard (angl. yard) — je angl. in ameriška dolžinska mera=0,914 m.

J.D.Z. — kratica za Jugoslovanske državne železnice.

jen (jap. yen) — je japonska denarna enota; deli se na 100 sen=1000 rinov.

juta — je enoletna do 2 metra visoka rastlina, doma v Indiji in tropskih krajih; od te pridobivamo od 1 do 2 m dolga tekstilna vlakna, ki se uporabljajo v industriji za tkanje platna za vrče in ovojje, vrvi ter iz boljnjih vrst preproge in podobno.

Južna železnica — je ime l. 1858. ustanovljene zasebne železniške družbe v Avstriji l. 1919 je bila z mirovno pogodbo železniška mreža razdeljena med Avstrijo (681 km), Jugoslavijo (530 km), Madžarsko (559 km) in Italijo 559 km).

K

kabel — se imenuje vod za čezmorsko telegrafijo, tudi elektrovod pod zemljo za telegraf in telefon. Prvi podmorski kablji postavljeni 1951. čez Rokavski preliv (Canal la Manche), 1855. med Skotsko in Irsko. S prvimi podmorskimi kablji se je lahko prenašalo enosmerno 7 besed na minuto, danes v obeh smereh 2500 črk na minuto.

kablogram — je brzojavka po kablu.

kalkulacija — je preračunavanje, v stevalkah določen realni ali nadejajoči se uspeh iz trgovskih poslov na podlagi nakupne, prodajne in drugih cen.

Vrste k.: trgovska, prodajna, komisijska itd.

kalo — pomeni zgubo na teži ali množini blaga (glej. calo).

kameralizem (nemško) — pomeni merkantilizem, gospodarski sistem razširjen v 17. in 18. stoletju v Evropi. Značilnosti: širjenje in dajanje prednosti domači trgovini in industriji, večanje državnih dohodkov, favoriziranje izvoza z namenom, da se doseže ugodna trgovinska bilanca in dotok dragih kovin v državo. Gospodarski sistem, ki je služil bogatenju absolutističnih monarhij. Važnejši predstavniki: Cromwell v Angliji, J. B. Colbert v Franciji («kolbertizem»). Merkantilizem so pobijali fiziokraci in gospodarstvenik A. Smith.

kapara — (glej: ara).

kapitalizem — pomeni kapitalistično gospodarstvo, ekonomski sistem, katerega značilnost je široka in sistematična uporaba kapitala v proizvodnji in ostra razdelitvena meja med lastništvom in delom. K. se je pojavil v 16. st. in je zavladal po tako imenovani industrijski revoluciji v 18. stoletju, po kateri imetniki kapitalov (kapitalisti), ki posedujejo vsa proizvodna sredstva, urejajo proizvodnjo, razdelitev dobrin in kredita. Kapitalizem se nahaja v krizi zaradi boja, ki ga je proti njemu začel zlati marksizem. Po prvi svetovni vojni se je ta kriza še poglobila zaradi novonastale socialne zakonodaje in zaradi vedno večjega pomena države v gospodarstvu.

kapitalizacija — je prirastek na kapitalu za obresti; prištevanje obresti h kapitalu in na tako povečani kapital dalje računanje obresti-obrestno obrestovanje. Pomeni tudi dohodek ali rento od investicij in nepremičnega imetja.

karat — je mera za dragulje, drago kamenje. Metrički k. se deli na 100 delov=200 mg. S k. označujemo čistino zlata n. pr. 24 karatno zlato=1000% čisto zlato, 18 karatno je 750/1000 itd.

karbonado — se imenuje brazilska vrsta diamanta, navadno velikosti jajca. Uporablja se pri strojih za luknjanje trdih predmetov.

karbوند — je umetni silicijev karbid, trdote 9,5, ki se uporablja za brušenje in rezanje kamnov.

du Avstriji, čeprav vztraja pri stališču, da je avstrijsko premoženje v Jugoslaviji kot premoženje bivšega Nemškega rajha v celoti odškodnina za škodo, ki jo je povzročil okupator jugoslovanskim narodom v drugi svetovni vojni.

OBIŠČITE

MEDNARODNI ZAGREBSKI VELESEJEM

OD 13. DO 28. SEPTEMBRA 1952

ki ima letos čisto trgovski značaj

Razstavljene bodo bogate zaloge najrazličnejših domačih proizvodov, ki bodo zanimali vsak trg.

Za potnike in prevoz blaga 50% popusta na vseh jugoslovanskih prevoznih progah.

Brezplačne vstopnice za velesejem dobite hkrati z velesejmsko legitimacijo pri vseh jugoslovanskih predstavništvih v inozemstvu. Udobna prenočišča po zmernih cenah v vseh

vesnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10/I. - TELEFON ŠT. 78-08

Povišanje draginskih doklad

Za povišanje družinskih dokladov v industrijskem sektorju, je sedaj prišlo na vrsto tudi povišanje družinskih dokladov v drugih sektorjih pridobitne dejavnosti, t. j. v trgovskem, obrtnem in zavarovalnem sektorju. Zavezniška vojaška uprava sicer še ni izdala zadevnega ukaza. Za krite povišanje družinskih dokladov je bil hkrati povišan prispevek ter tudi maksimalni znesek plače, od katerega se ta prispevek računa. V posameznih sektorjih znašajo družinske doklade, prispevki in maksimalni znesek plače, kot sledi:

Trgovski sektor			
Za otroka	153	918	3.978
Za ženo (moža)	100	600	2.600
Za ascendentia	55	330	1.430
Maksimalni znesek plače, na katerega se računa prispevek, znaša dnevno Lir 900, tedensko Lir 5.625, mesečno Lir 22.500. Prispevek pa znaša 21 odst. od prejemkov v mejah gornjega maksimalnega zneska.			
Družinske doklade v trgovskem sektorju so enake za delavce in uradnike.			
Obrtni sektor			
Delavci:			
Za otroka	120	720	3.120
Za ženo (moža)	85	510	2.210
Za ascendentia	55	330	1.430
Uradniki:			
Za otroka	153	918	3.978

Za ženo (moža) 100 600 2.600
Za ascendentia 55 330 1.430
Maksimalni znesek plače, na katerega se računa prispevek znaša dnevno Lir 900, prispevek sam pa 13 odst. od prejemkov do omenjenega maksimalnega zneska.

Gornji poviški bodo veljali od 1. junija 1952.

REVIZIJA UZANC V TRGOVINI S PREMOGOM

V zvezi z delom na reviziji in prilagoditvi sedanjim potrebam uzanc v trgovini s premogom obveščamo, da je tukajšnji Trgovinski zbornica in vplegled načrt novih uzanc. Vsakdo lahko javi tajništvo Trgovske zbornice svoje pripombe k omenjenemu načrtu v roku 30 dni.

Predpisi za izdelovanje in prodajanje mila in čistilnih snovi

Zavezniška vojaška uprava je izdala ukaz št. 158 (20-8-1952), ki ureja izdelovanje in prodajanje mila in čistilnih snovi. Glavne določbe tega ukaza so sledeče:

Milo in trdne čistilne snovi, ki pridejo v prodajo, morajo imeti na vsakem kosu pakiranja ali drugem komadu vidno vtisnjene naslednje podatke, ki morajo biti pri pakiranih izdelkih nastisnjene tudi na ovoju:

1. trdno ime izdelovalca ali registrirano tovarniško znamko;
2. kraj, kjer ima proizvajalna tvrdka svoj sedež;

3. pri vsakem kosu teže v gramih brez pakiranja;

4. vsebino mastnih kislin v odstotkih teže.

Vsebinske mastnih kislin in teža mora biti označena po stanju vlažnosti mila in čistilnih snovi v času, ko se prerežejo. Pri vsakem komadu mila ali čistilne snovi se sme odšteti odbitek 5 odst. za rezanje.

Gornji podatki niso potrebni za prodajo toaletnega mila ter kotočih, čistilnih mila in prahu prodajalnih mil in čistilnih snovi.

Mila, ki pridejo v prodajo pod označbo »nevtoralno milo«, »nevtoralno milo za novorojenčka«, »zdravstveno milo«, morajo imeti nevtralno reakcijo ter ne smejo vsebovati smol ter snovi za obteženje ali strjevanje. Uvoženo milo ter čistilne snovi se ne smejo staviti v prodajo če ne ustrezajo tem predpisom ali če se jih ne spravi v sklad z njimi.

Kršitve teh predpisov se kaznujejo z globo od 3.000 do 500.000 lir.

Dovolji se rok šest mesecev od dneva, ko je bil omenjeni ukaz uveljavljen, t. j. od 1. septembra 1952, da se morejo izprazniti obstoječe zaloge mil in čistilnih snovi, ki ne nosijo predpisanih označb ali ne ustrezajo predpisom tega ukaza.

trobojnic. Prej je na tem mestu stal napis »Gostilna - Trattoria«, torej dvojezični.

Podjetje »Coca-Cola« širi podobne napise v mestu in po vsej okolici. Tako se je javno postavilo v službo tržaškega iredentizma.

Promet skozi Trst narašča

V drugem tromesečju letošnjega leta so bile ladje, ki so priplule v tržaško pristanišče, po tonazi razdeljene tako-le: 53% je bilo tržaških in italijanskih, 18% ameriških (ZDA), 8% angleških, 7% jugoslovanskih in 3% panamskih.

Posiljke trgovskega blaga so dosegle v celotnem prometu (uvoz in izvoz)

Država	1938	1951	1952
Egipt	30.289	51.415	18.179
Grčija	34.487	30.191	39.196
Izrael	5.187	29.119	9.340
Italija	269.252	125.697	159.687
Sirija in Libanon	13.990	154.731	206.314
Turčija	26.534	25.777	54.692
ZDA	122.470	350.718	362.453
Ostale države	335.084	255.880	304.642
Skupaj	837.293	1.323.528	1.154.503

Na ZDA odpade 31% tržaškega pro

ZELENJAVA IN SADJE NA TRŽAŠKEM TRGU NA DROBNO

Krompir 40-44 lir/kg; paprika 60-100; paradiznik 60-80; bučice 100-140; fižol v stročju 140-180; solata 160-180; zelje 80-90; čebula 60-65; kumare 100-120; spinača 120-140; radič mladi 360-370;

Slovenske otroke v slovenske strokovne šole!

Nase strokovne šole vpisujejo slovenske dijake. Pozivamo starše, da vpišejo svoje otroke v šole, v kateri se bodo učili v lastnem jeziku. Pouk v materinem jeziku teže dijaku najgobje v dušo; zaradi tega je uspeh takšnega pouka zajamčen. Sicer so se naše strokovne šole v kratkem času svoje obstanka povsem obnesle in uživajo ugled tudi pri italijanskih podjetjih. Zato pošiljate svojega otroka v slovensko strokovno šolo!

Ravnateljstvo DRŽAVNE SLOVENSKE NIŽJE INDUSTRIJSKE STROKOVNE SOLE V TRSTU-ROJAN sporoča, da bo vpisovanje učencev v I, II, in III. razred od 1. do 25. septembra t. l., vsak dan, razen nedelj, od 9. do 12. ure v šolskih prostorih v Rojšanu, Montorsino 8. Vpisati se morajo ne samo novi učenci, ampak tudi tisti, ki so že dosedaj obiskovali pouk na tej šoli in še niso dopolnili 14. leto starosti ali, ki nameravajo nadaljevati pouk na tem zavodu.

Popravnici izpitni čez I. in II. razred se bodo pričeli v ponedeljek 15. septembra 1952 ob 8 uri zjutraj. Podrobna navodila za vpis in razpored izpitov so razvidna na šolski oglasni deski.

Vpisovanje na strokovni industrijski šoli na Opčinah traja ves mesec september ter se vrši že od 1. t. m. dalje. Vsi starši šoloobveznih otrok naj vpišejo pravočasno svoje otroke. Dolžni vpisovanja so tudi učenci II. in III. razreda. Pojasnila se prejmejo v tajništvo vsak dan od 10. do 12. ure.

Na industrijskem strokovnem Tečaju v Dolini traja vpisovanje novih in dosedanjih učencev od 1. do 25. septembra. Pisarna je odprta vsak delavnik od 9. do 11. ure in daje vsa potrebna pojasnila. Popravni izpiti se začne 15. septembra ob 8.30 po razporedu, ki si ga učenci lahko ogledajo pred pisarno.

po morju 1.155.000 ton, kar predstavlja povečanje za 13% v primeri z istim razdobjem lanskega leta in 30% v primeri z letom 1938. Če primerjamo pomorski promet v drugem tromesečju leta 1952 s prometom z ustreznim tromesečjem leta 1938 in 1951, dobimo naslednjo sliko (v tonah):

meta, na Sirijo in Libanon	18%	in na Italijo	14%.
----------------------------	-----	---------------	------

JUGOSLOVANSKI ZAKONI V CONI B

melancane 70-80; blede 120- cikorija 80-90; zelena 100-110.
Breskve 60-120; hruške 60-80; slive 50-60; grozdje 60-120; jabolka 36-80; fige 66-70; limone 180-200; banane 480-500; dinje 100-120 lir/kg.

CENE NA TRGU V PIRANU

Na trg v Piran prihaja v zadnjem času zlasti grozdje iz okoliških krajev Branjevke so po večini Slovenke. Grozdje prodajajo na drobno po 40-50 din/kg; neposredno pri kmetičah pa dobiš grozdje na trgu tudi po 30 din. Hruške gredo po 25-40 din, pač po kakovosti; breskve imajo približno enako ceno. Mandlji, neoluščeni so po 60 din. Sadje kupujejo zlasti turisti iz Slovenije, ki prihajajo v Piran čez Portorož in Koper.

CENE V PORTOROŽU

K našim zadnjem poročilu o živahni turistični sezoni v Portorožu moramo dodati naslednje pojasnilo: pension v kategoriji B in C se razlikuje, kakor že rečeno zaradi višje cene, ki se zaračunava za prenočišče (220-280 v hotelih kategorije B in 170-210 v kategoriji C). Hrana stane v restavracijah, ki je za obe kategoriji skupna 410 din. Po vsem tem bi bile cene pensiona naslednje: v hotelih kategorije B 630-690, v hotelih kategorije C 580-620. Od teh cen so sindikalisti uživali do 1. septembra popust 40%, od 1. septembra dalje pa 60 %.

PROMET v pristanišču

Med 21. avgustom in 5 septembrom se je promet ladij skozi tržaško pristanišče gibal tako-le:

TRZASKE IN ITALIJANSKE LADJE

»Città di Brindisi« iz Manfredonije prazna in odplula v Aleksandrijo natovorjena z lesom. »Altair« z Reke prazna in odplula v Tel Aviv z 202 t lesa. »Vincenzo« je priplula iz Port Sudana s 345 t in odplula v Port Said s 1.382 t blaga. »Antares« je priplula iz Smirne s 60 t in se vrnila s 132 t. »Resia« je priplula iz Smirne tovor lesa in odplula v Casablanca natovorjena. »Stadium« je priplula iz Rio Marine 1.241 t železne rude in se vrnila prazna. »Esperia« je priplula iz Bejruta z 820 t in se vrnila s 3.000 t. »Barletta« je priplula iz Carigrada s 48 t in se vrnila s 130 t. »Angelo Paradice« je priplula iz Norfolk 9.861 t premoaga in odplula prazna. »Loredana« je priplula iz Carigrada s 629 t blaga in se vrnila natovorjena. »Aurora« je priplula iz Baniasa 10.817 t mineralnega olja in odplula v Sidon prazna. »Ulisse« je priplula iz Akaja 3.600 t železne rude in odplula v Biserto prazna. »Motia« je priplula iz Biserte s 3.000 t železne rude in odplula v Manfredonijo prazna. »Teresa Cosulich« je priplula iz Casablance prazna in se vrnila natovorjena. »Maria Carla« je priplula iz Genova s 93 t in odplula natovorjena. Priplule so: »Chioggia« iz Bejruta s 1.093 t, »Siculo« iz Ravenne prazna, »Indiana« iz Sidona z 8.304 t mineralnega olja, »Gloria M.« iz Rio Marina s 532 t železne rude, »Rosario« iz Aleksandrije s 1.503 t pirita, »Muriella« iz Kostarike s 5.102 t gorilnega olja, »Risano« iz Karakija z 2.000 bal bombaža, »Anna Z.« iz S. Antioca z 2.555 črnega premoaga, »Lamone« iz Aleksandrije z 2.200 t pirita, »Domenico Jevoli« iz Aleksandrije s 477 t, »Irmac« iz Aleksandrije s 476 t, »Rondine« iz Sidona s 7.987 t mineralnega olja, »Otranto« iz Carigrada s 330 t in »Africa« iz Tržica prazna. Odplule so: »Sarga« na Port Sudan s 1.075 t, »Campidoglio« v Smirno s 1.830 t, »Pianeta« v Gibraltar prazna, »Patrizia« v Carigrad 3 190 t, »S. Antonio« v Smirno prazna, »Abbazia« v Hajfo s 136 t, »Montello« v New Orleans prazna. »Corallo« v S. Lorenzo prazna, »Teresa« v Cagliari z 200 t lesa, »Triton Marie« v Aleksandrijo s 740 t, »Monstella« v Hajfo prazna, »Silvano« v Straton prazna, »Salvatore« v Genova prazna, »Sebastiano Cabotta« v Buenos Aires z 840 t, »Ambrac« v Kalkutu s 3.650 t, »Treviso« v Carigrad z 920 t, »Francesca« na Malto s 321 t lesa, »Nereide« v Vancouver natovorjena, »Milas« v Cagliari z lesom, in »Antonio Zotti« v Tripolis prazna.

AMERISKE LADJE

»Albion Victory« je priplula iz New Orleansa prazna in odplula prazna. »Mankato Victory« je priplula iz ZDA prazna in odplula v Pirej prazna. »Excellency« je priplula iz Filadelfije s 603 t in odplula v Iskenderm natovorjena. »Jesse Lykes« je priplula iz Galvestona s 542 t in odplula na Re-

AMERISKE LADJE

»British Commerce« je priplula iz Benetk prazna in odplula v Carigrad s 765 t lesa. »Joanis Nomicosa« je priplula iz Genova s 420 t in odplula v Benetke s preostalim blagom. »Astipalea« je priplula z Reke prazna. Odplule so: »Plotarchis Blesasa« v Pirej s 30 t, »Kozani« v Eleusis z 271 t in »Aristodemos« v Pirej natovorjena.

ANGLESKE LADJE

»British Commerce« je priplula iz Benetk prazna in odplula na Malto s 7.806 t motornega olja. »British Valour« je priplula iz Baniasa 10.572 t mineralnega olja in odplula na Malto z naflo. »Bothnia« je priplula iz Liverpoola s 126 t in odplula v Benetke s preostalim blagom. »Domino« je priplula z Reke prazna, »London Banker« pa odplula v Marsej prazna.

PANAMSKO LADJE

»S. Rita« v Novorossiysk prazna, »Demostenes« v Tripolis natovorjena, »San Roque« v Smirno prazna. **BELGIJSKA** »Irene Marie« je priplula iz Anversa prazna, **FRANCOSKA** »Magreba« je priplula iz Safia s 500 t in odplula v Bono prazna. **TURSKA** »Arđahane« je priplula iz Benetk prazna in odplula v Carigrad natovorjena. **HOLANDSKA** »Nero« je priplula iz Oporta s 40 t in odplula v Amsterdam natovorjena. **IZRAELSKA** »Komemiat« je priplula iz Hajfe s 39 t. **ARGENTINSKA** »Rio Bermeio« je priplula iz Smirne prazna.

JUGOSLOVANSKE LADJE

Med 28. avgustom in 9. septembrom se je promet jugoslovanskih ladij skozi tržaško pristanišče gibal tako-le: »Zužemberk« je priplula iz Rase 1.250 ton premoaga in odplula na Reko prazna. »Učeka« je priplula iz Hamburga z 28 t blaga in odplula na Reko s preostalim blagom. »Solina« je priplula iz Turčije čez Benetke s 15 t in odplula na Reko prazna. »Slovenija« je priplula iz New Yorka s 36 t in odplula na Reko. »Skopje« je priplula iz Aleksandrije čez Benetke 675 bal bombaža in odplula v Aleksandrijo s 32 kub. m lesa, 1.250 t nitrata in 225 cent drugega blaga. »Visa« je priplula z Reke z 1 tona blaga in odplula v Carigrad s 524 kub. m lesa in 15 cent drugega blaga. »Titograd« je priplula iz Aleksandrije čez Benetke 252 bal bombaža in odplula v Pulj. »Zadare« je priplula iz Hamburga z 85 t in odplula na Reko s preostalim blagom.

NEMCIJA NA II MESTU

Glede proizvodnje tkanin iz unetnih vlaken so na prvem mestu ZDA na II. Nemčija, na III. Anglija, IV. Japonska itd. V Nemčiji so proizvedli 1.195.187.000 ton takšnih tkanin.

POSTREŽBA BOSCH

Prodaja, instalacije in popravila proizvedov BOSCH znamenite tvrdke Robert Bosch G.M.B.H. STUTTGART

TRST

UL. CORONEO, št. 39 - Tel. 249-55

Dovršeno opremljena delavnica za popravila električnega pribora in nadomestnih delov za avtomobile.

UVOZ - IZVOZ

Nadomestni deli za avtomobile

BRATJE NASCIBEN

SERVIZIO Bosch

PROIZVODI

MAGNETI MARELLI

PRODAJA

PROIZVODI

PRODAJA

PROIZVODI

PRODAJA

KRONIKA

NOV NAČELNIK OBVEŠČEVALNEGA URADA

Dosedanji načelnik urada za obveščevanje javnosti pri ZVU Mr. Merrid N. Cootes je bil premeščen na drugo mesto. Njegove posle je prevzel Mr. Donald C. Dunham.

NOVI ČASTNIK BETFOR ZA OBVEŠČANJE JAVNOSTI

Dne 1. septembra je prevzel dolžnosti namestnika pomočnika ravnatelja urada za obveščevanje javnosti pri angleških četah v Trstu major Alan Coomber. Nasledil je majorja D. S. Strachana, ki je bil dodeljen k informativno Evropo v Neaplju.

RIMSKI URADNIKI V TRSTU

Italijanski uradniki, ki jih je imenoval gen. Winterton v smislu londonskega sporazuma so 1. septembra nastopili službo. Italijanski listi poročajo, da se je imenovanje zavleklo zaradi prepira glede delitve mest. Tržaški freditisti so hoteli imeti več mest; zmagali so Rimljani. Ravnatelj oddelka za finance in gospodarstvo je postal dr. Lino Sartori.

NAMESTO TRAMVAJA TROLEJBUS

Dosedanje tramvajske proge št. 1 (od Sv. Save do glavne postaje) in št. 10 (od Sv. Save do Verdijevega trga) so nadomestili s trolejbusnimi progami (električnim tramvajem brez tračnic).

50-LETNICA OPENSKE VZPENJACE

V sredo 10. septembra je poteklo 50 let, od kar je pričela obratovati penska vzpenjaka. Ob tej priložnosti je uprava Družbe malih železnic, ki vzdržuje progo, nakazala osebu nagrado po 5.000 lir v znak priznanja za vestno službo. Uslužbenci so povečini domačini in res vestno opravljajo svojo službo.

OBLETNICA CITALNICE ZAVEZNIŠKE VOJASKE UPRAVE

Javna čitalnica Zavezniške vojaške uprave (v ulici Trento) je te dni proslavila 5. obletnico svoje ustanovitve. Na proslavo so bili povabljeni pred-

stavniki tržaških listov. Ugotavljamo, da naš list ni bil povabljen in da so bili na ta način ignorirani naši čitatelji, in naše strokovne organizacije.

DOLOČBE O POZITIVNI STANOVANJSKE DEJAVNOSTI. SPREMEMBA OBSTOJECIH VELJAVNIH DOLOČIL

Zavezniška vojaška uprava je podaljšala rok, ki ga določa ukaz št. 117 z dne 25. maja 1952, ki je bil pozneje spremenjen, in zadeva dokončanje gradnje, ki so jih pričele razne ustanove in stavbne zadrage in da spremeni nekatera določila celotnega besedila o ljudskih in cemenih stanovanjih na anglo-ameriškem področju Svobodnega tržaškega ozemlja.

Ukaz št. 161 stopi v veljavo z dnem objave v »Uradnem listu« z vzvratno močjo od 1. julija 1951.

ZAPLEMBATAJE VALUTE

Dne 23. avgusta 1952 je finančna straža zaplenila 327 zlatih kovancev (224 francoskih frankov, 97 švicarskih frankov in 6 funtov šterlingov) ter 1.220 ameriških dolarjev, glede katerih so ugotovili, da so bili nezakonito vneseni v Trst. S tem v zvezi sta bili dve osebi zaprti in prijavljeni sodnim oblastem in uradu za zamenjavo valut. Osebi, ki sta zapleteni v to zadevo, sta Ernesta Degrassi, vdova Polizzari, ki je zaposlena kot bolničarka na krovu ladje »Abbazia«, in Giordano Sedmak, zaposlen kot skladiščnik na isti ladji.

TUDI „COCA COLA“

Na cesti v Repentabor opazi na Opčinah, na križišču za drugim podvozem pred južno železniško postajo ne navadno pester napis »Trattoria con il giardino«. Strelca kaže pot proti gostilni pred postajo. Pod tem napisom stoji »Bevete «Coca Cola» (Pijte koka-kola). Vse je izdelano v treh barvah tako, da celotno da italijansko

AVTPODJETJE S. T. A. R. d. d. TRST

ULICA MORERI 7 - TEL. 56-08

Autobusna proga: Trst - Koper

Vozni red veljaven od 15. maja 1952

ODHOD IZ TRSTA (Autobusna postaja) ob delavnikih ob 13.— in ob 20.— ob nedeljah in praznikih ob 7.30 in ob 12.30

Prihod v Koper (hotel Triglav) ob delavnikih ob 14.15 in ob 21.15 ob nedeljah in praznikih ob 8.45 in ob 13.45

ODHOD IZ KOPRA (hotel Triglav) ob delavnikih ob 7.30 in ob 16.30 ob nedeljah in praznikih ob 10.— in ob 20.—

Prihod v Trst (autobusna postaja) ob delavnikih ob 8.45 in ob 17.45 ob nedeljah in praznikih ob 11.15 in ob 21.15

Prepoved vršenja avtobusne, prevozne službe med Trstom in Škofijami ter obratno

V Dragi in Botaču med našimi ljudmi

9 stopinj. V draških vinogradih ga pridelajo komaj 30 hl, najboljši kmet 7 hl; popijejo ga doma. Drugi pridelajo: so: pšenica, ječmen, koruza, krompir, fižol, vse samo za domačo potrebo. Zaradi suše je letos vse slabo uspele, posebno pa fižol. Vseh prebivalcev je okoli 80; 16 domačjih kmetov in 2 najemnika, 1 Furlan in eden iz Buzeta.

Zivineraja je v Dragi precej dobro razvita; 60 glav goveje živine, med temi 40 krav in 9 volov. Mlečni pridelek doseže, da ali ne, komaj en hl na dan, ker je prenelo denarja za nakup otrobov. Mleko prodajajo po 50 lir liter mlekaricam, ki se vozijo z vlakom v Trst, glavno živino pa tržaškim mesarjem, ki prihajajo z avtomobilom v Dragi, ker se živiški sejem v Bazovici, kakor pravijo Dražani, moče ulovita. Morda bi bilo bolje, ako bi se živiški sejem pomaknil bliže k mestu, in sicer iz dveh razlogov: prvič, ima mesto najboljšo zvezo z vsjo tržaško pokrajino in drugič, bi si kmetje z denarjem za prodano živino najugodnejše nakupili svoje potrebščine v mestu.

Teleta prodajajo Dražani po 450-500 lir/kg žive teže, večina pa ama coka po 25-26.000 lir za tele, in po 60-70.000 lir za jalovo kravo. Vola 800 kg žive teže so n. pr. pradali za 235.000 lir (po 294 lir/kg). Lep del svojih

zemljišč imajo Dražani v coni B. Predvsem so tam njihovi pašniki in gozdovi. Živino smejo gnati tja na pašo 5-krat v tednu; za sekanje drevcev ter za pobiranje listja za steljo dobivajo posebna dovoljenja. Pašnikov imajo prenelo, sena skoraj zadosti, dry za domačo rabo dovolj, listja za steljo tudi. Ker imajo precej živine in stelje, jim tudi gnoj ne primanjkuje. Z vlakom podpora so v vasi najprejvljene 4 moderne, betonirane gnojnice. Hleva pa niso napravili nobene, ker ni denarja. Pravišče za domačo potrebo je 15, približno 1 na kmetijo, konjev, ovac in koz nimajo.

TRŽNI PREGLED

Povpraševanje po kmetijskih pridelkih je v zadnjem času postopilo na italijanskih trgih. Pri kupcu se opaža obojavljanje. Glede blaga, ki je pomembno za mednarodni trg, navajajo poročila, da so se cene v glavnem ustalile.

Ako postavimo za podlago 1 v letu 1938, je kazalec cen na debele dosegel 51,33 v juniju 1952 in 51,90 v avgustu; cene živin so skočile od junija do avgusta od 51,49 na 53,71, medtem ko so cene tkanin, goriva, lesa papirja in opeke nekoliko popustile. V istem času so cene na drobno napredovale od 63,92 na 65,84; podražil se je kruh, za katerega se je kazalec povzpел od 52,36 na 56,48. Kazalec življenjskih stroškov se je dvignil od 53,92 v mesecu juniju na 55,72 v juniju 1952.

Cena pšenice se je prilagodila uradni ceni, ki je bila dolžna za odkup. Pridelovalci sami oddajajo večje količine. Cena koruze je nekoliko popustila. Povpraševanje po pridelkih in strojih je bilo precejšnje. To velja tudi za oljivo olje, katerega cena je nekoliko popustila.

Ponudba živine je precejšnja in to gotovo zaradi suše. Cene krme se vedno naraščajo. Lažja je bila oddaja praševic.

V zadnjem tednu je bila vinska kupčija živahna. Cene so stalne.

Sirarski izdelki so se nekoliko podražili, to zaradi tega, ker je pričela pojematni proizvodnja. Mleka namreč primanjkuje, ker je zelene krme vedno manj.

ZITARICE

ROVIGO: Pšenica Polesine fina 7.250 do 7.300, dobra 7.150-7.200, navadna 7.050 do 7.150; koruza marano 6.100-6.200; rumena koruza 5.700-6.000; bela koruza 5.700-5.900; ameriška hibridna koruza 5.600-5.700; oves rdeč 5.500-5.600; rž 6.500 do 6.600; neoluščeni ječmen 7.000-7.100; pšenična moka tipa 00 9.100-9.200, tipa 0 8.500-8.600, tipa 1 8.200-8.300; pšenični otrobi 5.700-5.800.

MANTOVA: Neoluščeni riž vialone nero 7.600-7.800; srednje kakovosti P.6 12.200-12.400, vialone nano 13.000-13.200. Oluščeni riž fin: vialone nero 13.400 do 13.800; superfine R.B. in Sesia 12.800 do 13.000; arborio 14.800-15.000.

ZIVINA

REGGIO EMILIA: Klavna živina: voli I. 280-300, II. 280-280; krave I. 230 do 250, II. 190-210, slabše vrste 140-180; junci I. 270-290, II. 260-270; junčice 270-290; teleta 50-70 kg 430-440, 70-90 kg 440 do 460, nad 90 kg 460-480. Živina za delo: voli 270-300; krave mlekarice 140-160, tisoč riž glava. Prašiči za reje: 18-20 kg 330-350, 20-25 kg 320-340; suhi prašiči 30-80 kg 320-360; svinje za zakol 310 do 340; debele svinje 120-150 kg 350-360, nad 150 kg 360-375.

ROVIGO: Kokoši (živa teža) 530-550; piščanci 580-600; purani 500-520; golobi 400-450 lir par; gosi 320-340; zajci 230 do 240.

MLEČNI IZDELKI

MILAN: Cajno maslo 925; fino lombardsko maslo 855; trdi sir proizv. 1950 790-840, proizv. 1951 680-700, svež 450 do 470; sbrinz svež 460-480, postan 580 do 600; emental svež 545-570, postan 620 do 650; provolone svež 460-480, postan 540-570; gorgonzola svež 320-330, postan 460-480; italico svež 430-450, postan 480 do 500; taleggio svež 350-370, postan 470 do 500.

KAVA

TRST — Srednje cene ocarinjene kave od uvoznika do grosista, fco skladišče prodajalca v lirah za kg netto: Rio N.Y. 1.260; Rio N. Y. 2.120; Santos superior 1.380; Santos extra prime 1.410; Haiti naravna 1.385; Salvador 1.485; Kostarika 1.550; Gimma 1.340; Moka Hodeidah 1.380; Bali Robusta 1.160; Uganda prana in prečiščena 1.210.

Srednje cene kave z vira proizvodnje fco hangar Trst v dolarjih za 50 kg: braziljska kava fob pristanišče vkrcajanja: Rio N.Y. 55,50; Rio N.Y. 2. 57; Santos superior 59,30; Santos extra prime 62,50. Kava iz centralne Amerike, cif Trst: Haiti naravna 60; Salvador 66,50; Kostarika 67,75; Arabška kava, cif Trst: Gimma 430 šilingov; Moka Hodeidah I 360 šilingov. Indonezijska kava, cif Trst: Bali Robusta 368 florintov. Afrška kava, cif Trst: Uganda prana in prečiščena 355 šilingov.

KAKAO

TRST — Zadnje kvotacije z vira proizvodnje so naslednje: Accra good fermented proti izročitvi v oktobru-decembru 272 šilingov za 50 kg cif Trst, proti izročitvi v novembru-januariju 267 šilingov; Bahia superior 35 dolarjev fob proti izročitvi v septembru-novembru; Trinidad Plantation nov pridelek odlične kakovosti 270 šilingov fob vir proizvodnje; Superior Summer Arriba, vkrcajanje v New Yorku 44 dolarjev cif Trst; Superior Epoca Arriba, vkrcajanje pri viru proizvodnje 42 dolarjev cif. Avstralski kakao stane: EA I 330 šilingov za cwt cif; B I 315 šilingov, B 2 295 šil.

SLADKOR

TRST — Iz Prage so prispele prve ponudbe češkoslovaškega sladkorja v kristalu letošnje proizvodnje. Cena znaša 126 dolarjev ali 45 funtov šterlingov za tono netto fob Trst, proti izročitvi v oktobru. Angleški sladkor kvotira 47-48 funtov šterlingov cif Trst proti izročitvi v septembru. Madžarski sladkor ne kvotira več na tržaškem trgu.

Sladkor pripravljen v tržaški prosti luci stane 142 dolarjev tona fco vagon. Sklenjenih je bilo malo kupcij.

OLJA

FIRENZE: Oljivo olje extra do največ 1 stop. kisl. 450-460, do 1,50% kisl. 440-450, do največ 2,50 kisl. 430-440; do največ 4% kisl. 420-430; dvakrat rafinirano A 470-480, B 420-430; semensko olje navadno 370-380; olje iz zemeljskih lešnikov 385-395 lir kg.

VINA

MILAN — Za stot fco milanska postaja: Piemontes črno 10-10,5 st. 400-420, 11-12 st. 500-530; Barbera 550-580; Oltrepo pavese 10-10,5 st. 400-420, 11-

12 st. 480-520; Mantovano črno 380-400; Valpolicella in Bardolino 540-570; Reggiano 9-10 st. 390-420, 11-12 st. 450-470; toskansko navadno 380-400; Marche rosso 380-400; Barletta extra 13-14 st. 495-525, navadno 445-475; Sansevero belo 425-445; Squinzano 485-505; Leccese 465-485; piemontski moškot 7.100-7.300 lir stot.

KOZE

MILAN — Za kg surovih osoljenih koz ico prodajalec: teleta 3-6 kg 890-910; krave in voli z repom do 30 kg 320-330, nad 30 kg 330-340; junci do 30 kg 365-375; konji 230-240; mežgi 200-210; osli 150-160; ovni 700-750; jagnjeta 500-550 za kožo; koze 1.250-1.350; kozlički 450-480 lir za kožo.

Kože iz čezmorskih dežel: Cordova Sierra 540-550; Buenos Aires americana 520-540; Montevideo americano 530-550; Avana Packers osoljene 300-320; Bolivia 610-630; Bolivia osoljene 530-540; Capo 580-600; Capo osoljene 520-540; Addis Abeba 600-640; Bahia 500-520; Ceara 600-610; Rio Grande 490-510; Colombia 460-510; Colombia 460-470; ovni Papras 460-600.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

	CHICAGO	29/VII	26/VIII	9/XI.
Pšenica (stot. dol. za bušel)	223,7/8	229,7/8	232,3/4	
Koruza " " " "	178,3/4	178,3/4	178,3/4	
NEW YORK				
Baker (stot. dol. za funt)	36.60	36.50	36.62	
Cin " " "	121.50	121.50	121.50	
Svinec " " "	16.—	16.—	16.—	
Cink " " "	16.—	14.—	14.—	
Aluminij " " "	19.—	20.—	20.—	
Nikelj " " "	56.50	56.50	56.50	
Krom (dol. za tonu)	—	—	—	
Z. srebro dol. za steklenico	195.—	188.—	188.—	
LONDON				
Baker (f. šter. za d. tonu)	281.—	286.—	286.—	
Cink " " "	122.—	126.—	122.—	
Svinec " " "	131.—	136.—	131.—	
ALEKSANDRIJA				
Bombaž „Karnak“ I. (v. talerjev za kantar)	129.—	125.—	86.99	
„Ashmouni“ I. " ")	74.—	73.17	71.96	
SANTOS				
Kava Santos C (kruzejov za 10 kg)	199.30	201.20	200.60	

V preteklem tednu ni bilo na mednarodnih trgih posebnih izprememb glede cen surovin. Poročila omenjajo sklicanje konferenc predstavnikov 30 kmetijskih držav za 25. september v Washingtonu kot pomemben dogodek. Na konferenci bodo proučili vprašanje podeljevanja posebnih kreditov za pospešitev pridelovanja nekaterih kmetijskih pridelkov.

ZITARICE

Objava manj ugodne napovedi glede letošnjega pridelka pšenice je povzročila na čikaški borzi skok cene pšenice, ki je 5. septembra notirala 231 1/4 (teden poprej 229 3/8) stotinke dolarja za bušel; prav tako je napredovala cena koruze od 176 1/2 na 177 1/2. Na predhodila je tudi cena ovs za 13/4 stotinke.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Cena sladkorja se je ustalila. Proti takojšnji izročitvi je sladkor 5.IX. stal v New Yorku 3,99 (teden poprej 4,05), proti izročitvi v oktobru 4,03 (4,04). Kava je ostala v bistvu neizpremenjena pri 54,27 proti takojšnji izročitvi in 53,67 proti izročitvi v decembru. Cene so čvrste in ne kažejo težnje navzdol zaradi odločitve brazilске vlade, da cene zasčiti. Cena kakava je nazadovala od 31,68 na 29,75 proti takojšnji izročitvi. Poročajo, da bo v Nigeriji dobra letina.

VLAKNA

Cena bombaža je napredovala v New Yorku od 38,85 na 39,33 stotinke dolarja dne 5. septembra proti takojšnji izročitvi in od 38,77 na 39,26 proti izročitvi v decembru. Volna je v New Yorku nazadovala od 145,4 pred tednom na 141,2 dne 5. septembra proti izročitvi v oktobru in od 142,1 na 137,2 proti izročitvi v decembru. Pade cen v ZDA je verjetno posledica nazadovanja cen volne na prvih dražbah v Avstraliji. Na dražbi v Sydneyju je cena padla za 5%. Nekaterе vrste so nazadovale kar za 71/3 do 10%. Večje zanimanje Japonske za volno ni utegnulo zadržati nazadovanja cen v Franciji (Roubaix); je cena nazadovala od 1.360 na 1.265 fr. za 100 kg.

KAVČUK

Cena kavčuka je v New Yorku nazadovala od 29,65 na 29,20 stotinke dolarja za funt. V Londonu so cene dosegle najnižjo točko no izbruhu korejske vojne. Cena kavčuka je v Londonu znašala 22/8 penija za funt. Iz Londona poročajo, da so svetovne zaloge gumija (brez strateških zalog) dosegle 262.500 ton v državah proizvajalkah in 312.500 v državah potrošnicah. V prvem polletju 1952 je znašal

prebitek proizvodnje nad potrošnjo 110.000 ton.

KOVINE

Ceprav ni bila trgovina z neželeznimi kovinami na newyorški borzi posebno živahna je bila cena svinca in cinka še vedno čvrsta, in sicer cena svinca 15,25 (15,20 teden poprej), cena cinka Saint Louis 13,50-14 (teden poprej enaka). Na prostih evropskih trgih so bile cene naslednje: svinec okoli 115 angleških funtov za dolgo tonu, cink 100-103 funtov šterlingov, aluminij 28 1/2 stotinke dolarja za funt. To so bile cene ponudbe. Čilski baker je stal 35,50 za funt fas Antofagasta. Cene v Zahodni Nemčiji 6. septembra svinec: 162 nemških mark za 100 kg, cink 138, baker 340,5 in cin 1188 nemških mark za 100 kg. Ameriška družba »Aluminium Company of America« je vložila pri vladi prošnjo za povišanje cene surovega aluminija za 2 stotinki pri funtu in cene aluminijastih polizdelkov in izdelkov za 10%.

KOZE

Zanimanje za kože je na mednarodnem trgu v zadnjem času nekoliko popustilo. Urugvaj in Brazilija sta postavila na trg več blaga. Cene v ZDA so ostale v glavnem na starih postojankah. Ponudba novozelandskih in avstralskih kož je pičila. Na dražbi v Essenu (4. septembra) je ponudba postavljena cene 3,50 DM za telečje kože, t.j. 10-15% višje cene kakor so bile na prejšnji dražbi v Essenu. Toda kupcev ni bilo. Volovske kože so se prodajale po prejšnjih cenah. Kože iz pokrajine Nordrhein-Westfalen: telečje do 4,5 kg 3,60 - 3,76; volovske 15-19,5 kg po 2,10.

JUTA

Cena v Londonu 6.IX. za First cif Anvers — Rotterdam proti izročitvi v septembru in oktobru 73 funtov za t.

MEDNARODNA KONFERENCA O BOMBAZU

Dne 17. septembra se prične v Londonu mednarodna konferenca o bombažu, katere se bodo udeležili predstavniki V. Britanije, Združenih držav, Indije, Japonske, Nizozemske, Francije, Italije, Nemčije in Belgije ter Švice in Švedske pa samo kot opazovalci. Cilj konference je, proučiti sredstva in načine za povečanje potrošnje bombažnega blaga na vsem svetu.

Po otvoritvi konference in sprejemu, ki ga priredi britansko trgovsko ministrstvo v Londonu, bodo predstavniki odpotovali v Buxton, v Berbyshire, kjer bo konferenca zasedala.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I. - TELEFON ŠT. 54-58

PRIPRAVITE SE ZA TRGATEV!

Trgatev je za našega kmetovalca, ki se peča povečini z vinogradništvom, najvažnejše in istočasno najprijetnejše opravilo zlasti kadar je grozdje lepo in zdravo. Zaradi tega moramo pač posvetiti temu važnemu opravilu vso potrebno skrb. Le če bomo trgatev opravili pravilno, bomo imeli od vinske letine kaj koristiti, kajti drugače se lahko pripeti, da pokvarimo pridelek in naš celoletni tru in čakanje ostane ta potem brez pravega plačila.

Za pravilno trgatev moramo predvsem pripraviti primerne prostore, kipešno in vinsko klet, ter jih temeljito osnažiti, očistiti in razkužiti. Klet in prostore sploh, kjer predelujemo grozdje in hranimo vino, razkužimo najlepše, če jih prepletkamo ali pobelimo ter v njih zažemo nekoliko žvepla tik pred trgatevjo.

Nadalje moramo poskrbeti, da bomo imeli ob trgatevi na razpolago vso potrebno posodo in orodje za trganje grozdja, za prevoz istega in za kvašenje ali kipeenje mošta ter za shrambo novega vina. Ta posoda in orodje morata biti iz zdravega, ustreznega lesa in ne sme puščati. Najboljšo tako posodo so naši vinogradniki dobivali vedno

iz Ornega vrha oziroma iz Slovenije. Kakor izgleda pa letos te posode ne bo pravočasno na razpolago našim vinogradnikom, kajti tuja gospoda, ki vedrija in oblači po naši zemlji nima zmisla za potrebe naših kmetovalcev in ni se izdala uvoznega dovoljenja za omenjene potrebščine, čeprav so ustrežne prošnje bile predložene še ob priliki zadnjega Tržaškega sejma.

Da bo trgatev lepše potekala in hitreje šla od rok, je potrebno pravočasno popraviti tudi poti za prevoz ali prenos grozdja iz vinograda v klet. Zagotoviti si moramo še ustrezno prevozno sredstvo in zadostno število dobrih trgatev in pomagavev za maščenje ter stiskanje grozdja in za podobna opravila. Grozdni tisk in drugi morebitni stroji morajo biti pravočasno pregledani, namazani in v najboljšem stanju za rabo ob trgatevi. Vsekakor je tudi potrebno, da si boljši vinogradnik preskrbi možno mero »BABO«, s katero bo lahko kontroliral sladkobo mošta in tako lahko določil najugodnejši čas za trgatev. V tem oziru delajo naši kmetovalci še vedno velik pogrešek, ker trgajo grozdje prezgodaj, ko še ni popolnoma dozorelo in vsled tega ne more dati najboljšega vina.

Zelena krma - najboljši nadomestek za seno

Kakor se sliši glas od najrazličnejših strani našega ozemlja, so naši kmetovalci letos še najbolj prizadeali za pomanjkanja sena, in sicer vsled izredno hude in zgodnje suše ter deloma tudi vsled doslej močnega napada deltejših in njiv po gosencih.

Velika je skrb naših živinorejcev, kako bodo prehranili letošnjo zimo svojo živino do prihodnje pomladi in nove košnje. Na odprodajo živine ne sme niti misliti pri današnjem nizkem številu na našem ozemlju. Kako pa potem priti do neobhodnega potrebnega hlevskega gnojja za itak silno izpraznjeno zemljo? Odkod vzeti denarja za dokup potrebne krme? Saj imajo naši živinorejci in kmetovalci sploh komaj dovolj denarja za sproti preživljati svojo družino, zlasti letos, ko so bili njihovi pridelki raznih, važnih kultur, kot so žito, krompir, fižol itd., skoraj nič!

Zaradi tega je za naše živinorejce najboljša rešitev, da posnemajo svoje sovornike iz drugih dežel, ki so v kmetijstvu bolj napredne in si pridelujejo na njihovem čimveč mogoče zelene krme v nadomestilo primanjkujočega sena. V ta namen je potrebno, da zasejemo klet prej in čim večjo površino svojih njiv in vinogradov v ustrezno zeleno krmo.

Mnogi naši živinorejci so si umnože prihranili precej sena za zimske mesece, ko so zasejali svoje njive avgusta meseca s kumlino koruzo oziroma s čimkvaninom za pridelek tečnega »pitnika«. Za setev te izdatne zelene krme pa sedaj ni več časa, kajti koruzo zahteva poleg moče, tudi mnogo toplote. Jesenski mrazovi in slane pa koruznim rastlinam zelo škodujejo. Zaradi tega je treba v tem času sejati take krmne rastline, ki dobro uspevajo v jesenskem času in jim tudi hujša zima ne pride vedno do živega. V tem pogledu se še najbolj obnesejo mešanice krmnih rastlin z metuljnicami. Te mešanice pa morajo biti več ali manj prikladne tudi našim podnebnim in talnim razmeram.

Na njihvah, ki so bolj izpostavljene zimskim vetrovom in mrazu je pripravljivo, na podlagi dolgoletnih izkušenj, sejati predvsem mešanico rži in kosmate ali dlakaste grašice, kateri lahko dodamo tudi nekaj inkarnatne detelje. Za površino enega hektarja (10.000 kv.m.) potrebujemo približno 100 kg rži, ravno toliko grašice in 12 do 15 kg inkarnatne detelje. Ako ni dobili na trgu dlakaste grašice, tedaj jo dobro nadomestila tudi črna njivska grašica (veevca nera). Če bo jesen vlažna in topla, nam taka mešanica more

KMEČKI KOLEDAR

Važna kmečka dela v sredi septembra

Na njivi in polju: Ne odlašaj več z izkopavanjem krompirja tudi pozne sorte, ker te pozneje pri tem delu lahko močno ovira deževje in krompir začne potem gniti že na njivi. Tudi koruzo moraš pobrati pravočasno, če ni najkasnejše sorte, ki se pa pri nas itak ne izplača sejati. Kar jmaš proste zemlje preorji jo nemudoma in zasej jo v ustrezno mešanico zelene krme ali pa z žitom, v kolikor se še to izplača sejati v naših krajih.

Jesenske kulture — zelje, ohrovt, repa, korenje itd. moraš še enkrat dobro opleti in okopati. Tem rastlinam potroši tudi čiljskega ali apnenega solitra (50 kg na hektar), še pred okopavanjem, da se bodo močno razrastle in dale obilen pridelek. Soliter moraš trošiti ob suhem, nekoliko vetrovnem vremenu, ker sicer to gnojilo ob rosnem vremenu lahko ožge rastlinske liste.

Na vrtu:

Sej čimveč motovilca in spinache, ki dajeja v božičnem času navadno dober izkupček. V bolj zavetne lege pa sej še radič in solato rezivko ter presajaj solato endivijo. Za presajanje brokci in zimske glavnatne solate je tudi že skrajni čas. Polže moraš pridno zatirati s pripravkom »LIMANEX« ali pa s prahom živega apna. Gomoljasto zeleno zalij z razredčeno gnojnico ali vsaj z apnenim solitrom, da bo hitreje rastle in se debelila.

V kleti:

Pripravj vse potrebno za bližnjo trgatev. Preden začneš s trgatevjo razkuži vso klet in vsot potrebno posodo z žveplenim plinom, da bo potekalo tudi kipeenje mošta v lepšem redu. Ako je ob trgatevi precej gnilega grozdja ali nagnilih jagod, tedaj primešaj grozdju

s pridno mačko ali pa z dobro pastjo. V hlevu:

Goni živino na pašo čim delj mogoče in če je vreme dopušča. Hlev naj bo vedno čist in zračen. Kadar mora živina ostati v hlevu, moramo ji pokladati čim več zelene krme ker je treba s senom štediti za zimske mesece. Razkuži od časa do časa temeljito hlev proti raznim boleznim in mrčesu. Dobra razkužila so vodna raztopina mode galice (2 do 3%) ali pa navadne sode (5%). Tej raztopini primešaš še približno 1% raztopljivega DDT pripravka, s to mešanico raztopino poskrbiš vs hlev s pomočjo navadne, trtne škropilnice.

Ordasle prašiče krmi močno z odpadki krompirja, s peso, z deteljo in z drugo zelenjavo, kateri krmi moraš primešati nekoliko koruzne moke ali pa oljnatih tropin. Tako prašičem, kakor drugi živini ne pozabi primešati k krmi tudi klijnega apna in drugih rudninskih soli. Kadar kupuješ močno krmo: otrobe, moko, odpadke testenin, suh kruh itd. pazi, da niso te vrstine pokvarjene, ker živini lahko več škodujejo kot koristijo.

„GOSPODARSTVO“

Izhaja vsak drugi petek. — UREDNIŠTVO in UPRAVA: Trst, Ulica Geppa 9, tel. 89-33. — CENA: posamezna številka lir 20; za Jugoslavijo din 15; za cono B din 10. — NAROCNINA: za STO in Italijo letna 400 lir, polletna 220 lir, Pošček, račun »Gospodarstvo« št. 11-7084; za Jugoslavijo letna 360 din, polletna 190 din, čevonari račun pri Komunalni banki: ADIT 6-90603-7 Ljubljana; za Cono B letna 260 din, polletna 140 din, naročnine se polagajo pri Centru tiska — Koper; ostalo inozemstvo 1 dolar. — OGLASI se naročajo pri PUBLIPRESS, Trg C. Golodoni 4, Trst, tel. 93-589, ali neposredno pri upravi »Gospodarstva«. — CENE OGLASOV: za vsak m/m višine v širini enega stolpca 40 lir, za inozemstvo 60 lir.

Glavni urednik dr. Lojze Berčič. Odgov. urednik dr. Stanislav Obšlac. Založnik: Založba »Gospodarstva«.

AVTORIZIRANI GRADBENIK
MARTELLANI (Martelanc) MAKŠ
Izvršuje vsa gradbena in obnovitvena dela, načrte in proračune
Trst, Salita Contovello 20
Telefon: 31-025

MIZARJI! Deske smrekove, macesne in trdih podjetniki! lesov, trame in parquete nudi najugodnejše
CALEA
Tel. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24

UVOZ PLEMENSKE GOVEJE ZIVINE
Podočno kmetijsko nadzorništvo obvešča, da se sprejemajo naročila za nakup prvostvne plemenske živine (z državnim prispevkom) do vključno 15. septembra t. l. Uvoz bo izvršila med 20. in 30. septembrom posebna komisija. Zanimanim živinorejcem bo razdeljena živina, upoštevajoč pač vrsto živine, ki jo je zainteresiranec naročil.

V ta namen mora prosilec navesti ali želi:
1. telice od 9 do 12 mesecev stare;
2. junice (ne breje od 21 do 24 mesecev stare);
3. breje junice od 33 do 36 mesecev, breje krave na drugem teletu od 45 do 48 mesecev;
4. krave na 3 do 4 teletu.
Ob naročitvi mora položiti vsoto, ki približno ustreza ceni franco Trst, in sicer:

1. za telice Lir 80.000
2. za ne breje junice Lir 130.000
3.-4. za breje junice in krave na 2,3 in 4 teletu Lir 160.000
Morebitne razlike bodo poravnane, ko bo uvožena živina še razdeljena. Naročila sprejema Podo